

ПОРПАЙВЕР ТОАБАД, ИҚБОЛ ҚУЁШИ!

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ

1956 йил 4 январдан нашр этила бошлаган

1995 йил

ҲАФТАЛИК ГАЗЕТА ЖУМА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ • СОҲУВДА НАРХИ ЭРКИН 1 сентябр, № 35 (3322)

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ БАЙРАМ ТАБРИГИ

Айгитилганлар!
Ардоқли меҳмонлар!
Бугун — Ўзбекистон давлати, Ўзбекистон халқи учун энг буюк байрам.

Истиқлолимизнинг турт йиллик муқаддас тўйини-нишонлар эканми, шу муътабар ва гузал заминда яшаётган ҳар бир инсоннинг юраги гурур ва ифтихорга тўлини табиийдир.

Бизнинг қадимий ва бой тарихимизни, улуг аجدдоларимиз ва улар қолдирган бекиёс маданият мерос башариёт маданияти ва ривожига улкан ҳисса бўлиб қўшилганлиги бугун жасон тан олади.

Она юртимиз Ўзбекистон тўрроғида, бетакор ва гузал дёрлар, нене улуг аждодлар ва буюк зотлар яшаб турган. Улар биз ворис бўлиб турган бугунги тарих ва маданиятни бизга мерос қилиб қолдирдилар.

Ҳар бир авлод эл-юртининг тарихини ва обрўини узининг фарзандлик муҳаббати ва эътиқоли, садоқати ва бунёдкорлиги, матонатли ва мардлиги билан берди эътиди.

Бизнинг бугунги энг буюк назиғимиз ва муқаддас бурчимиз — Ўзбекистон тарихидан унимизга муносиб саҳифа очиб ва уни авлодларимиз учун ибрат буладиган олижаноб ва савобли ишлар билан тўлдириб.

Биздан мангу қоладиган ватан шону-шухрати, қудрати ва салоҳиятини юксалиши учун унимизнинг фидойи меҳнатимиз билан муносиб ҳисса қўшилиши!

Мухтарам дустлар!
Утган турт йил мубайнида одамшумул воқеалар, ҳам сиёсий, ҳам маънавий, ҳам иқтисодий ҳаётимиздаги буюк қўллар ҳавас қилса арзийдиган катта узғаришлар меҳнаткаш халқимиз меҳнати тўғрисида амалга ошди.

Турт йил ичида Ўзбекистон салоҳияти, унинг улдузроқ истиқболли бугун дунё томонидан тўлиқ эътироф этилди.

Турт йил ичида биз буюк келажакимизнинг маънавий асосларини белгилаб олдик.

Миллий қадриятларимизни тикладик.

Буюк аждодларимизнинг муборак номларини миллий боши узра баланд кутариб, уларнинг руҳларини шод этдик.

Юртимизда тинчлик, осойишталик ва барқарорлиқни сақладик. Барқарорлик шароитида миллий давлат

— бепоён далағарли, яшил фабрикаларда буюк келажак ордусида пок йиллар билан мардона меҳнат қилётган дехқонларимизни ва ишчиларимизни,

— халқимиз маънавий хазинасига муносиб ҳисса қўшаётган олимларимизни, ишқорларимизни, барча зиёлиларимизни,

— донишманд ота-онларимизни, дуоғуи онахонларимизни, мунис ва гузал аёлларимизни,

— истиқлол юқини елкага олишга шай бўлиб турган мард йилларимизни,

— гузал ва ифбатли қизларимизни,

— бегубор болаларимизни,

— худлас, бугун Ўзбекистон элини буюк санъат — истиқлолнинг муборак турт йиллик байрам билан чин қалбимдан муборакбод этаман! Қадридон юртдошларим!

Президент сифатида, шу муқаддас заминда яшаётган ҳар бир одамнинг таълим ва тарбияси билан биринчи равишда рағбат ва амаллар тилайм!

Эзу ва пок йилларимизни амалга оширишда олдоҳнинг узи бизга мададкор бўсин!

Халқимизнинг насибасини зиёда этсин!

Юртимиз доим омон бўлсин!

Шу муқаддас заминимизда яшаётган ҳар бир инсон ўз муродида етсин!

Тўғри йўлдан аниқ мақсад сари

30-31 август кунлари Тошкентда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг учинчи сессияси бўлиб ўтди. Сессия ишида Ўзбекистон Республикаси Президенти И.Каримов, Вазирлар Маҳкамаси аъзолари, бир қатор идоралар ва ташкилотларнинг раҳбарлари, шунингдек хорижий давлатларнинг элчилари ва вакиллари иштирок этдилар.

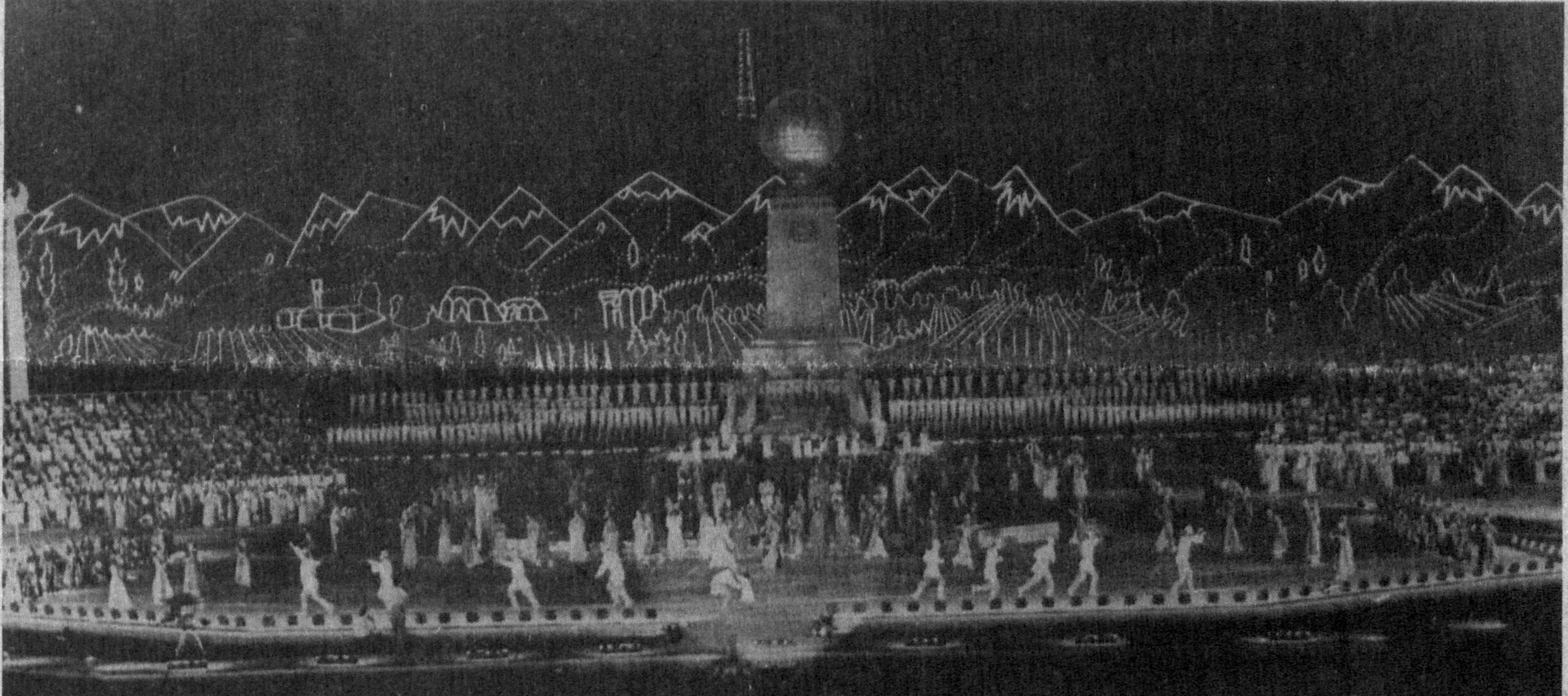
Олий Мажлис раиси Э.Халилов депутатларни Ўзбекистон Республикаси Президенти И.Каримовнинг Референдум натижаларига қўра узайтирилган ваколатлари мўддатини президентлик лавозимда бўлишнинг иккинчи мўддати, деб эътироф этиш тўғрисидаги баёноти ҳақида сайловчилар фикрини урганиш бўйича Олий Мажлис иккинчи сессиясида тузилган комиссиянинг ҳулюсаси билан таништирди. Парламент ушбу масалани муҳокама қилиб, тегишли қарор қабул қилди.

Сессияда Президент Ислам Каримов катта нўтқ сузлади. Утган турт йил берган сабоқлардан бири шунки, — деб таъкидлади у, — халқимиз узининг буюк тарихини теран англади, аждодларимиз қолдирган буюк меросдан баҳраманд бўлди, ўз келажакини, ўз истиқболини буюк тарихимиз мезори билан улчашни, уни аниқ ва кенг қўламада тасаввур этишни урганди... Истиқлолнинг турт йили берган яна бир сабоқ шундан иборатки, асрлар лавомида зулм ва истибод остида мурт ва тарқоқ бўлиб яшаган ўзбек миллати ягона ва жипс миллат сифатида шакллана бошлади, эркин ва овоз миллатга хос гурур ва онг касб этди. Бугун биз нимаики ютуқларга эришган бўлсак, уларнинг барчаси ана шу гурур ва ана шу юксак онг меваларидир.

Халқ депутатлари, кейинчалик бугун халқимиз зур ҳаяжон билан тинчлаган маъзур нўтқда юртбошимиз сўнги турт йил ичида эришилган энг эркин натижаларни, мамлакатимизнинг бугунги ва

порлоқ эртасини кенг шарҳлаб берди. Ўзбекистон ҳаритасида янгиликдан пайдо бўлаётган қушма корхоналар, қад ростилаётган завод-фабрикалар, халқаро аҳамиятта молик нуфузли иншоотлар — буларнинг ҳаммаси халқимиз фаровонлигига, миллат қадимининг ростилаётган хизмат қилди.

Бунни чуқур ҳис этган халқимиз аҳиллик билан, кунгини кенг қилиб, ютуқлардан самимий қувониб, қийинчиликларга бардош бериб, қурмоқчи бўлган янги демократик давлатимиз шакли шамойилларини тезроқ қарор топтириш йўлида оғишмай меҳнат қилмоқда. Эндиги вазифа — улуг илоҳий неъмат — Истиқлолни ҳимоялаш, мустаҳкамлаш, қадрлаш, куз қорачуғидек асраб-авайлашдан иборат. Бу тўғрисида миллий онгимизга сингасина, ақидамизга айланасина мақсадимизга тўла эришамиз. Бизни ҳеч қандай куч танлаган турт йилдан қайтара олмайди.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ ЧИНГИЗ ТУРАҚУЛОВНИЧ АЙТМАТОВНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING «ДУСТЛИК» ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Халқлар уртасида инқушган улкан ҳиссаси Айтматов «Дустлик» орсонпарварлик ва умучун — ёзувчи, таниқли дени билан мукофотминсоний қадриятларга жамоат арбоби Чингиз лаансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ.
Тошкент шаҳри,
1995 йил 30 август.

ЧИНГИЗ ОҒА ТАШРИФИ

Ўзбекистон мустақиллигининг 4 йиллиги тантаналарида қатнашиш учун мамлакатимизга келган меҳмонлар орасида таниқли киргиз ёзувчиси Чингиз Айтматов ҳам бор. Кеча куннинг иккинчи ярмида Президентимиз Фармонига биноан «Дустлик» ордени билан мукофотланган адиб ҳамроҳлари — Қўлтой Мухаммаджонов, Қадарбек Найманбоев, Мухтор Шаханов ва бошқалар билан Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасига ташриф буюрдилар. Уюшма раиси шоир Жамол Камол, шунингдек оқсоқол адибларимиз Ойди Екубов, Шукрулло, Изаат Султон, Пиримқул Қодиров меҳмонларни самимий қўлаб мустақиллик шарофоти ила овоз дериғимизда амалга ошириладиган узғаришлар тўғрисида сузлаб беришди.

Ўзбек халқининг жон дустини, олам аро машҳур адиб Чингиз оға ўз сузида Президентимиз Ислам Каримов уртага ташлаган ва бугунги кунда бугун минтақа жамоатчилиги томонидан қўлаб-қувватланаётган «Туркистон — умумий уйимиз» ҳаракатини чин дилдан маъқуллашини билдирди. — Бугун энди зиеллар олдида тамомила янги шароит юзага келди, — деди у ўз сузида. — Мирқиқиб, қорниқиб ёздиған, мўблатини, Ватанини дунёга танитдиған замонлар келди. Сиз, ешлар, бу борада бизлардан узиб кетиниларингиз керак. Аммо, шунини ҳам унутмаслик керакки, зиелнинг масъулияти жуда катта. Унинг сузи одамларни бир-бирига ақинлаштириши, эзгуликка чорлаши зарур. Бундан бошқача бўлиши мумкин эмас.

Ўз ахборотимиз

Нормурод НАРЗУЛЛАЕВ

ТУРКИСТОН ФАРЗАНДИМАН

Туни тоғта улаб яшайман,
Истиқболни уйлаб яшайман,
Бахтим, тахтим қўйлаб яшайман,
Туркистон фарзандиман!

Бир чинорнинг адибларимиз,
Бир чаманин юдуларимиз,
Буюк давлат — ёр, дўстларимиз,
Туркистон фарзандиман!

Қозоним широйим дейман,
Қирғизимни туганган дейман,
Тоғлигим рафиқим дейман,
Туркманимни доғаним дейман,
Туркистон фарзандиман!

Ўз уйимиз — момо Туркистон,
Меҳр билан мангур ҳар макон,
Чин дўстликка танаир жаҳон,
Туркистон фарзандиман!

Ватаним сев ибонинг билан,
Ифтихоринг ту давронинг билан,
Қўтуғу, улуг оёғининг билан,
Туркистон фарзандиман!

Елиб яша, элиб билан бўл,
Савоб айлал, дилнинг билан бўл,
Оллоҳ берган йўлинг билан бўл,
Туркистон фарзандиман!

Бизники бу азиз, хур дёр,
Туғроғи зар, мангудик баҳор,
Аждодлардан табаррук ёдор,
Туркистон фарзандиман!

Йўлда толмас мангур қарвоним,
Ола бошлар жасур Сарбоним,
Давлатбошим — номус, иқлолнинг,
Туркистон фарзандиман!

Турунзамин — олтин белақич,
Манзил сари чорлар келажак,
Биздан обод Ватан қолажак,
Туркистон фарзандиман!

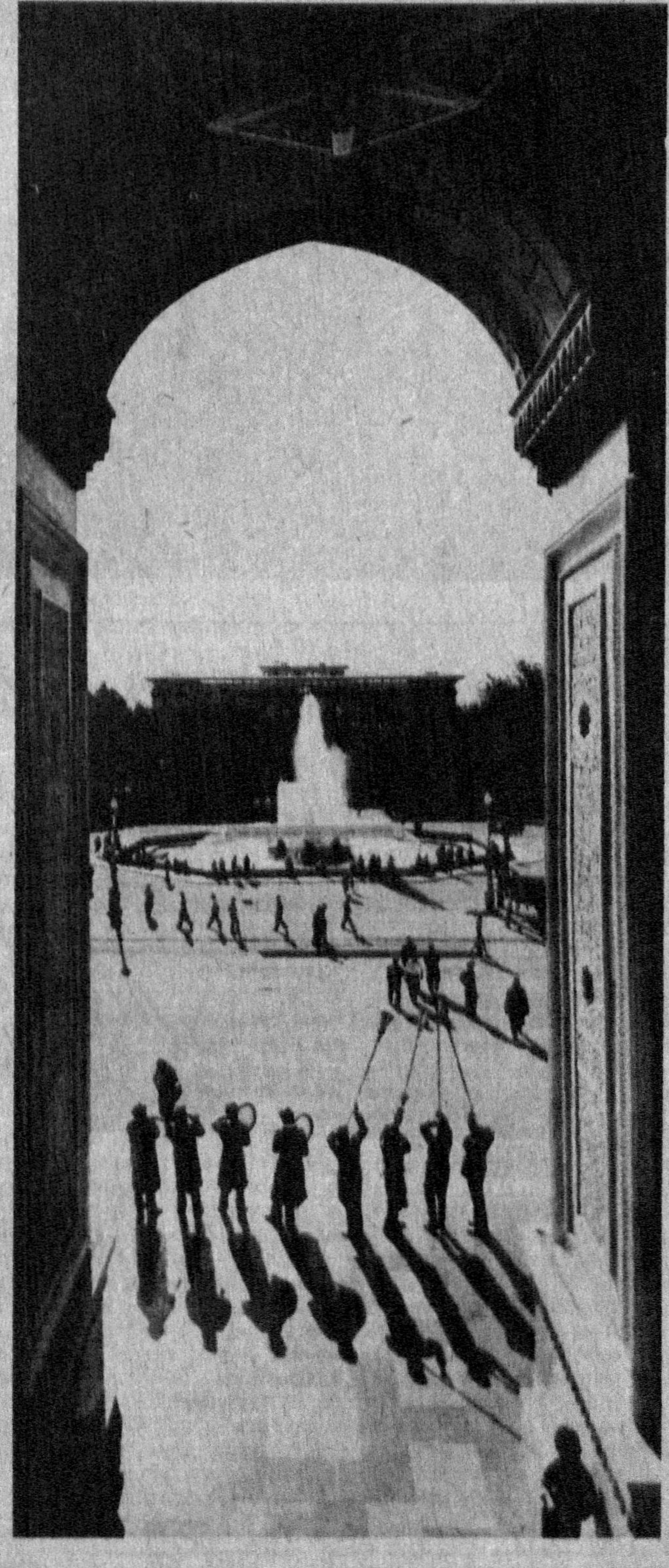
МУКОФОТЛАР МУБОРАК

Бердақ номидаги Қорақалпоқ Давлат театри гримери Б. Шарипов, «Тошкент оқшоми» — «Вечерний Ташкент» руномалари бош муҳаррири Э. М. Эрнатаров, радиожурналист О. Тилобердиев, актёр В. Цветковлар «Шухрат» медали билан тақдирландилар.

ЎзРФА Тарих институтининг директори А. Асқаров, ЎзРФА Навоий номидаги Давлат адибнинг музейи бўлим мудирини М. Ш. Қодирова «Ўзбекистон республикасида хизмат қўсатган фан арбоби» унвони билан, Д. Зокиров номли халқ чолу асбоблари оркестрининг бадий раҳбари М. Бафоев, «Тановар» раке дастасининг бадий раҳбари Ю. А. Исметова, «Узтелерадиокомпанияси» миллий эстрада оркестрининг бадий раҳбари А. М. Назаров «Ўзбекистон Республикасида хизмат қўсатган санъат арбоби» унвони билан, «Миллий тикланиш» газетасининг бўлим мудирини М. Муродова, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлигини бош муҳарририни А. М. Тошқужаев «Ўзбекистон республикасида хизмат қўсатган журналист», Ўзбекистон Миллий ахборот агентлигини таржима таҳририятининг бош муҳарририни М. Бобоев «Ўзбекистон Республикасида хизмат қўсатган маданият ҳодими» унвонлари билан тақдирландилар.

Шунингдек, таниқли санъаткорлар — Марат Азимов, Жамил Зокиров, Қозим Қаюмов, Мирзатилла Холимов ва бошқалар «Ўзбекистон Республикасида хизмат қўсатган артист» унвонига сазовор бўдилар.

Мукофот соҳибларини самимий қўлаймиз.

Байрам шодиёналари

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ «МАНАС» ДОСТОНИ 1000 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ТАНТАНАДАГИ СЎЗИ

Мухтарам Аскар Акаевич! Хурматли меҳмонолар, азиз кизгин табриклайман!

Авалло, барчангизни қардош кизгин деридаги улкан шонинга — буюк «Манас» эпосининг 1000 йиллик туйи муносабати билан Ўзбекистон халқи номидан кизгин табриклайман!

Азиз дустлар!

Дундаги жуда кўп халқлар уларнинг буюк-буюк устозларини, мутафаккирларини улуглашди олаёт бўлиб қолган. Бунинг кичикки яхши билди.

Лекин бугунги 1000 йиллик туйда қатнашимиз, шунинг эътибори кизгин қадимий илгизлари ниҳоятда чуқурлигидан ниҳоятда, деб биланам. Шу билан бирга, деб биланам. Шу билан бирга, деб биланам. Шу билан бирга, деб биланам.

Бундан ҳар қанча фахрлансак, гурунсансак арзийди. Бундай бахт ҳаммага ҳам насиб қилавермайди. Бу туй нафақат кизгин эли учун, балки қадимий ва муқаддас Туркистон заминда асрлар буйи оғанини бўлиб яшаётган барча халқлар учун катта тантана, эр шулу хуррамликдир.

Биз, ўзбеклар, бугун «Манас» эпосининг туйида қатнашар эканамиз, бир нарсалдан ҳаққоний фахрланганимиз ҳаққимиз бор.

Қани айтинлар!

Кизгин халқининг улуг улони Манаснинг суюкли умр

йулдоши, елкадоши, тоғу таянчи ким булган?

Унинг маслакдоши, дostonда айтилгандек, энг қийин кунларида, умрининг охиригача салоқатли сафдоши ким булган?

Биз, ўзбеклар, катта гурур билан, фахр билан айтаемизки, бу аёл Бухоро хонининг суюкли кизини Хоникей булган.

Шундан кейин, азизларим, ўзбек ва кизгиннинг қардошлигига яна қандай далил керак? Яна қандай исбот керак?

Азиз дустлар!

Туйнинг ажайиб хусусиятларидан бири шундаки, у ўзқизларни ақин қилади, яқинларни эса тагин ҳам жипшлаштириб қадрдон қилади.

Биз бугун жаҳон маданияти хазинасига «Манас» лек асар билан муносиб хисса қўшган кизгин халқининг даҳоси ва бадиий тафаккури билан ҳақли равишда ифтихор қилаемиз. Чунки кизгин халқининг тарихи ва тақдирини барча туркий халқларнинг, жумладан, ўзбек халқининг ҳам тарихи ва тақдирини билан муштарак боғлиқдир.

Бизнинг ота-боболаримиз: «Бозоримиз ҳам, мазоримиз ҳам бир» — деб утганлар. Яшиг-ёмон кунларида қисмат синовларини биргалликда бошдан кечирганлар, боқинчи эваларга қарши бирга курашганлар, дустлик бурчида ҳаммиса солиқ қолганлар.

Туркистон халқларининг мумтоз миллий қаҳрамонлари — Гургули, Алпомиш, Манас, Ойсулов, Авазон сингари сиймоларга хос хусусиятлардан бири шуки, бу одамлар доим ўз атрофларига элу

халқни йиғадилар, юртни обод, ҳаётни фаровон этидилар.

Кизгин халқининг миллий қаҳрамони, доимий Манас тарқоқ кизгин қабиладарини, барча туркий элларни бирлаштиришга интилади, одамзода доимо ватанпарварлик ва мардикдан сабоқ беради.

Қудратли ва салоҳиятли давлат барпо қилиш, уни таракқий этириш — Манас ботир ҳаётининг бош мақсади ва мазмуни эди.

Бу олижаноб гою — ҳар доим бирга бўлиш, дуст бўлиш, ҳамдир, ҳамнафас бўлиш биз учун, яқинда мустақилликка эришган Марказий Осиё халқлари учун бугунги кунда энг муҳим ва долзарб вазифадир!

Азиз бовурлар!

«Манас» кизгиннинг азалий ва абадий қомусидир, деб айтсак асло муболага бўлмайди.

Юз йиллар оша ўз ота-боболарининг қутлуг меросини кўз қорачигидай асраб-авайлаб келатган қардош-жондош кизгин дустларимизнинг бу борадаги ишлари ҳар қанча таҳсинга сазовор.

Шунинг учун ҳам бу дostonни яратган ва унга асрлар давомида сайқал бериб келган кизгин халқининг бадиий заковатига, ноёб истеъдодли манасчи оқинларга ўз эҳтиромимизни, хурраматимизни изҳор этиш бизнинг бурчимиздир.

Яқинда Тошкентда бу салобатли дostonнинг ўзбек тилидаги янги таржимаси босилиб чиқди. Биз ҳам «Манас» гузалликларидан халқимизни баҳраманд қилиш ишита катта хисса қўшган атоқ

ли шоир-таржимонларимиз Миртемир, Султон Акбарий ва Турсунбой Алашбоевларнинг номларини ҳам ҳурмат билан эслашимиз жоиз.

«Манас»нинг 1000 йиллиги муносабати билан бугун Ўзбекистонда жуда кўп анжуманлар, тантаналар бўлиб ўтди.

Қадри дустлар!

Мен сўзининг бошида халқларимизнинг яқин қариндошлигини тугрида тапирдим.

Уша гузал аёл Хоникейнинг синглиси Арука Манаснинг тугинган иниси Алмамбетнинг хотини экан. Бухоро хонининг яна бир кизи эса Сари Арқадаги қозоқ хони Кукча-ботирнинг аёли булган.

Бундай қариндошлик уша замонларда Бухоро, Талас ва Сари Арқа хонликлари орасида тичлик, оосийншталликка хизмат қилган экан.

Мен шунга демокчиман?

Мен нима айтмоқчиманки, яратганинг узи сиз билан бизга, юртимизга насл-насабимизни асрайдиган, давом эттирадиган гузал аёлларни — табиат мўъжизасини ҳам ато этган!

Шунинг учун, биродарлар, Олтоқ-Тооло бизни, кизгинни, қозоқни, туркманни, тожикни, ўзбеки ва бошқа қардошларимизни ҳеч қачон қиз олиб, киз берилдан, борди-келди қилишдан айирмасин.

Қадрдонларим!

Ўзбек билан кизгин — бир туққан, бир туғишган. Бугунги кунда Ўзбекистон ҳам, Кизгинистон ҳам қийинчиликларни мардонавор ениб, ўз мустақиллигини мус

тақамламоқда, жаҳон ичра узи га муносиб мавқени эгалламоқда.

Айниқса, Марказий Осиё давлатлари тепасида қарақлаб турган қуёшдан баравар нур эмиб, кукка қараб буй қузаётган азим чинордек бўлиб, бир-бири билан кенгашиб, бир-бирини қўлаб-қувватлаб иш тугатганлари, «Туркистон — умумий уйимиз» ҳаракатининг қундан-қунга кенгайиб бораётгани аини муддао бўлмоқда.

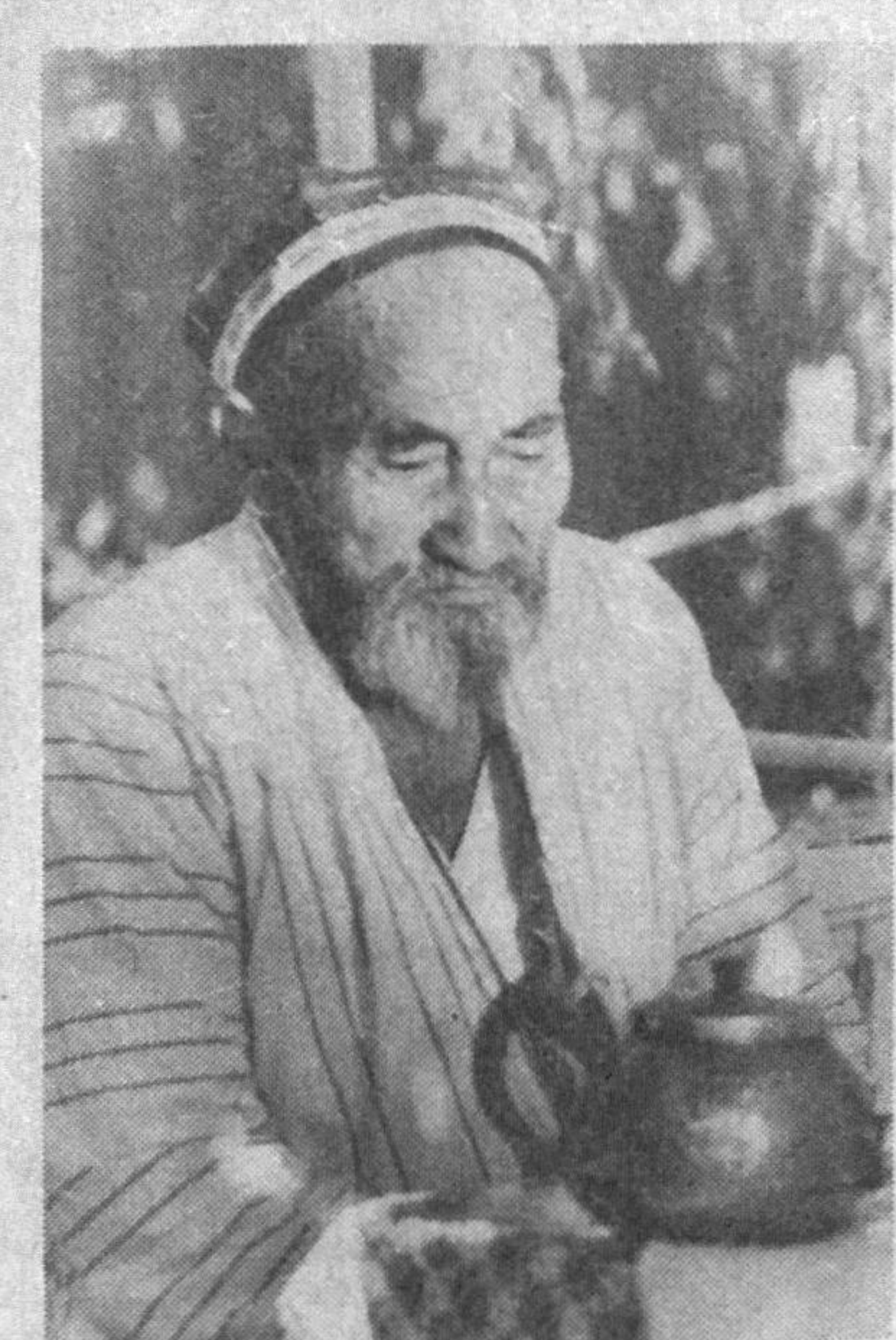
Бу қондошлик-қардошлик ҳаракатининг эзгу мевалар беришида Манас каби улуг миллий қаҳрамонларимизнинг руҳи бизга беқисс маънавий мадал бўлиши шубҳасиздир!

Мухтарам кизгин бовурларим, азизлар!

Манас ва Алпомиш — қиематли дуст. Ўзбек ва кизгин — қиематли дуст. Шундай экан, ижозатларининг билан мен ўзбек халқи номидан, Алпомиш номидан сиз, азизларнинг ҳаммангизини, қадрдон дустим Аскар Акаевич чин дилдан қўламоқчиман!

Манаснинг туйи — бугун Туркистоннинг туйи. Манаснинг туйида қадим дериимизнинг забардаст мутафаккирлари Рузқали, Алишер Навоий, Мирзо Улугбек, Маҳтумқули, Абай, Тухтагул, Бердак ва бошқа улуг элларнинг руҳлари шод бўлаётгани рост булсин!

Манасдай сунъчи булган Кизгинистон гуллаб-яшнасин, равнақ топсин!

Эл суйганлар ОРИФ БОБО ХУЗУРИДА

Хузурига кетатиб уйлаб қарасам, Ориф отани курмаганимга ҳам йигирма йилдан кўпроқ вақт утибди. Елкалари кенг, барваста полвонсифат эдилар. Бу гал ҳам уша пайтлардаги таассуротим билан бордим.

Енимда вилоятнинг етакчи раҳбарларидан бири Фармон Омонов. Йулда у кишининг 90 ёшга етиб қолгани, бироқ ҳали анча тетик эканлиги ҳақида гап булди. Дарҳақиқат, бизга пesh-воз чиқан Ориф отанинг қомати расо, қўзларида нур уйнаётгандек эди. Фақат илгаригига нисбатан бир оз озгин қуртар, қадамларини эҳтиёткорлик билан босар эди.

Бу учрашувдан олдин Фармон Омонов Ориф отанинг фазилатлари ҳақида тапирганди. Узоқ вақтлар эл хизматида тургани, узи яшаган қишлоқ ҳаётини кутаришдаги меҳнатлари хусусида, шунингдек беҳад пок ва тозалиги, камсуқум ва камтарлиги ҳақида тилиб-тошиб сузлаганди. Мен Ориф бувани яхши билсам ҳам, вилоятнинг катта раҳбарларидан бундай фикрларни эшитиш анча мароқли эди.

Тукун дастурхон атрофида ҳол-аҳвол сурашишларидан сунг Фармон Омонов Ориф ота ҳақида айтганларини тасдиқламоқчи булгандек у кишини суҳбатга тортиди.

— Қани, Ориф ака, домла сизни зиярат қилгани келибдилар. Сиз кунли курган оқсоқолларимиздансиз. Энди бир суҳбатингизни оламиз-да, — деди.

Мен Ориф ота хижолат тортмаслигини учун:

— Отани мен яхши биламан, бу кишининг кўп хислатлари билан танишман, — дедим.

Фармон Омонов менга қараб:

— Сиз эшитмаган гаплар ҳам бордир, — деди. — Шароф Рашидович билан охириги гал учрашганингизни тапириб беринг, — дея отага юзланди.

— Э-э, утиб кетган гап, уни кўпчилик билади, — деди-да, шошмасдан гап бошлади.

Шароф Рашидов охириги марта Қаршига борганида Косон туманида катта йигилиш чиқарибди. Шу ерга келиб Ориф бувадан хабар олмасдан кетишни эп курмасдан йигилишдан олдин уни ўз хузурига таклиф қилдирибди. Суҳбат куюқ бўлибди. Суҳбат охираётган пайтда Шароф Рашидов Ориф отага шундай деди:

— Ориф ака, мен шу юртнинг қатасиман, бирор камчилигингиз булса айтинг, сизга ёрдам берай.

— Худого шукур, ҳеч қандай камчилигим йўқ, — деди бува.

— Битта ГАЗ-24 берайлик, уғиллар миндириб юришин.

— Йўқ, ташвиш қилманг, мошинга

миниб қаёққаям борардим.

— Ундай булса, янги уй қурдириб берай, олдини боғ қилиб олинг.

— Йўқ, худого шукур, уй-жойим бор, боғим ҳам...

Шароф Рашидов озгина жимликдан кейин:

— Майли, кўчаларингизни асфалт қилдириб берамиз, — деди.

Яшин тезлигига бир фикр ҳаёлимдан утди. «Бу таклифга Ориф ота йўқ демаган булса керак».

— Йўқ, — деди Ориф ота, — кўчаларимиз яхши, текиси, юрса булади.

— Ҳеч нарсга керак эмасми, ҳеч нарсга сурамайсизми? — деди Шароф Рашидов ажабланиб.

— Сураймиз, албатта сураймиз. Қаршига, Қашқадарёга ёрдам қилинг. Бизга ёрдам қилганингиз булади.

Шароф Рашидов бир оз сукутга берилибди. Хил жимликдир. Уридан туриб:

— Юзга киринг, Ориф ака! — деб бува билан худди ота-боладек хайрлашибди.

Шароф Рашидов умрида кўп одамлар билан учрашган. Ким билсин, бу пайт унинг ҳаёлидан нималар утди экан. Бундай камсуқум, ўз нафсини тия биладиган одамларни учратиш ҳақанда булавермайди.

Ориф отанинг чеҳраси очилди, узига хос жимликдир. Шароф Рашидович билан булган уша суҳбатга узи ҳамон беравродек қиефат қилди-да:

— Шароф Рашидов менга «юзга киринг!» дедан. Юзга киришни умид қилиб юрибман, — деди.

Шу билан бу мавзудаги суҳбат тамом бўлиб, қишлоқ ҳаёти, Қўнғиртов қисмати, ерсувларнинг аҳволи, ҳаётда руй бераётган янгиликлар, хусусан қулга киритилган мустақилликнинг келажаги ҳақида фикр олишувлар булди. Бу мавзудаги суҳбатларни Ориф отанинг катта угли Абдухалил бошқарар эди. Ориф ота ва унинг уғиллари, неваралари билан мароқли суҳбатимиз анча давом эди. Эл-юртимизнинг файзи булган бундай пиру бадавлат отахонларимиз билан қанча кўп суҳбатлашсанг шунча кўнглинг кутарилади. Улар қалбидаги улуглик, теранлик сеҳрини ҳис этасан.

Дастурхонга фотиҳа тортишиб, урни-миздан турдик. Қарши шаҳри томон бораётган, ҳаёлимни бир уй банд эди. Биз, худо берган ҳар хил дархатларда пишадирик мева-чеваларни истеъмол қиламиз. Бироқ унинг тубига, илдиизига эътибор қилавермаймиз. Уйлаб курсам, Абдулла Ориповнинг шеърятдаги маънодорлик, инсонийлик, ватанпарварлик каби олий хислатлар у туғилиб устан, тарбия топган муҳитга боғлиқ экан. Бу муҳитда эса Ориф ота етакчи урида турарди.

Матёқуб ҚўШЖОНОВ

Туркистон — умумий уйимиз

ДОИМИЙ ХАЛҚАРО ТАНЛОВИНИНГ 1995 ЙИЛ ЯКУНЛАРИ

Ўзбекистон Езувчилар уюшмаси, Демир қўша корхонаси ва Ўзбекистон Езувчилар уюшмаси Тартибот марказининг «Туркистон — умумий уйимиз» доимий халқаро танлови хайратли 1995 йил голбларини аниқлашди.

Танлов ҳайъати қарорига мувофиқ бир хил миқдордаги 7 асосий мукофот берилди.

1. Тоҳир ҚАҲҲОРГА «Хур Туркистон учун» китоби учун.
2. Тошпулат АХМАДГА «Имон қалъаси» китоби учун.
3. Насрулла ҚОБУЛГА «Егйи» қиссаси ва «Амир Му-

заффар» видеофилми учун.

4. Мирзапулат ТОШПУЛАТГА «Санам гулханлари» қиссаси учун.
5. Аҳмаджон МЕЛИБОЕВГА Туркистон бирлиги ҳақидаги туркум мақолалари учун.
6. Волфганг ШРАЙБЕРГ (Олмоня), Пирмат ШЕРМУХАМЕДОВ (Ўзбекистон)нинг «Туркистон — умумий уйимиз» экологик китоб-харитаси учун.
7. Абдуқарор ИБРОҲИМОВГА «Туркистон япроқлари» эссе-си учун.

Танлов ҳайъати яна етти муаллифга махсус мукофотлар беришга қарор қилди:

1. Зиевуддин БОБОҚУРБОНГА (Туркия) «Дуне сукуи учун Туркистон давлоиси» мақоласи учун.
2. Ҳамид ЗИЕВГА «Муқаддас қалам» эссе-си учун.
3. Абдулла ЖАЛИЛГА «Бўхтон ва ҳақиқат» китоби учун.
4. Султон АКБАРИЙГА «Туронзамин навоилари» шеърйи туркуми учун.
5. Ҳамроқул АСҚАРГА «Ватан» шеърйи туркуми учун.
6. Бахтиер ХОЛХУЖАЕВГА — хофиз, Ясавий сулуқидоги қўшиқлар туркуми учун.
7. Мухтарам ЭҒАМБЕРДИЕВГА «Туронгул» шеърйи китоби учун.

ТАНЛОВ ҲАЙЪАТИНИНГ ШАРҲИ

Туркистон бирлиги гоёси азал-азалдан бу худуддаги халқлар юртининг энг турлидан жой олган эди. Миллат мунаварлари ҳаммиса бу ҳақда оруз қилиб келишган. Оллоҳга шукурларким, XX юз йиллик тугаётган бир пайтда буюк заруратни фақат қадимий Туркистон халқлари эмас, жаҳон афкор оммаси тан ола болади.

Танлов эълон қилганимизга бор-йўти икки ой утган булса ҳам эллиқка яқин асарлар танлов ҳайъатига келиб тушди. Матбуотда фақат нашр этилган асарлар қабул қилинади деб тавқиллашти-

мизга қарамасдан вилоятлардан қўлезмалар ҳам келди. Яна бир бор эътироф этишимизки, танлов ҳайъати фақат нашр этилган асарларни қабул қилади.

«Туркистон — умумий уйимиз» доимий халқаро танлови давом этиди. 1996 йил учун асарлар келуси йилнинг 20 августига қабул қилинади. Мустақиллик байрами кунни арафасида голбларнинг номи эълон қилинади.

Биринчи мукофот 100 000 сўм
Иккинчи мукофот 75 000 сўм
Учинчи мукофот 50 000 сўм

Танлов ҳайъати қарорига мувофиқ мукофотлар сони ва миқдори узгартирилиши мумкин.

ТАНАЛАГАН ЙЎЛИМИЗ — ЭЪТИҚОДИМИЗ

Мен кўп йиллар пахта ичида ўсиб, пахта экиб келган минглаб леҳқонларнинг бириман. Деҳқон йил буйи қилган меҳнатига қўла кутарган кирмонига қараб ақун ясагани, баҳо бергани каби биз ҳам истиклолга эришгач, мамлакатимиз қўятган алоқадорлар, бу қадимларнинг самараларига ҳар йили Мустақиллик байрами арафасида баҳо берамиз. Нималарга эришдик, ҳали олдинда яна қандай марралар турибди?

Мен кўпчилик кишлоқдошларим, ҳамкабарим катори бу йилги Мустақиллик байрамини ҳам ана шундай уй-халлар билан кутиб олдим. Рўй-рост айтганидан булса, куйган қадимларимиз ифтихор қилишимизга арзийди.

Қуни кеча Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг учинчи сессиясида юртбошимиз Ислам Каримовнинг маърузаларини ойнаи жаҳон орқали кўриб ва тинглаб, унда тилга олинган янгиликлардан бошим омонга етди. Юртбошимиз мамлакатининг муборак қадимларини шарҳлаб шундай дедилар: «**Бир нарсани катта мамуният қиламиз тақдирламоқчиманки, кўндан-кўн қуралаётган объеклар, авваламбор, ўзимизнинг кучимиз, имкониятларимиз ҳисобидан барно бўлапти. Оғир кунларни бошимиздан кечираётганда ҳам, ўзимизнинг келажакимизни қураётганда ҳам биз қўлимизни чўзиб юрганимиз йўқ, Аввало, ўз кучимизга, салоҳиятимизга ишондик, таяндик. Ўзбекистон иқтисодий салоҳиятга, ўз сармоялари ҳисобидан йирик ишлаб чиқарини ишпошларини қуришга қўриб етдиларини давлат сифатида узи-кесил тан олдидим.**

Бу сўзларнинг аниқ исботини юртимизда кўриб ишга туширилган унлаб гигант корхоналар мисолидагина эмас, шунингдек, яқинда қурилиши бошланган Навоий — Учқудук — Нукус темир йули, қурилиши режалаштирилган Гузор — Бойсун — Қумқургон темир йули, Учқудукда жаҳондаги энг илгор андозаларга мос келадиган катта аэропорт қуришга тайёргарлик сингари бундан ҳам маҳаббатли унлаб бунёдкорлик режаларида ҳам кўриб турибмиз.

Қулмон ЧОРИЕВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган пахтакор

қўшига кирди. Бу хабарни эшитиб, беихтиёр қўларимга еш қалқди. Турмуш урғотим эса севинчини яширолмай, одамлар олдида ошқор йитлаб юборди. Негаки, биз кейинги пайтларда «Катта уқшиз асосан тулдор етк ташиб-билдирилари бор одамларнинг болалари кира оладим» деган гапларни кўп эшитгандик. Шунга қарамай, ўзимизнинг кучимизга, кизимизга бир неча ой давомидда ишпошларга жиддий тайёргарлик қўрган эди. Хайрият, ишпошларини зое кетмади.

Албатта, турт йил ичида турт фарзандимнинг кетма кет талаба бўлиши, шу аснода тўт ҳам утқанишим мендек хаста бир одам учун катта бахтир. Қачон шу ҳақда уйлабсам, қайфиятам кутарилиб, дарларим орта чекингандай булади. Мен фарзандим келусида уларни эгаллаган соҳида ҳалол меҳнат қилиб, юртимиз раванқига хисса қўшишларига ишонаман.

ШУКРОНА АЙТСАМ АРЗИЙДИ

Фатхулла МУҲАМЕДОВ (Тошкент):

— Яширмайман, ошинг ҳалол булса, кучада ич деганларидек, Истиклолимизнинг турт йиллиги нишонланаётган ушбу кунни мен қалбимда бир олам қувонч, қўзларимда еш билан кутиб олдим. Чунки бу байрам мен учун ҳам ниҳоятда қадри — ҳар нарсалдан улуг беҳао айемдир. Бунинг узига хос сабаблари бор.

Мен меҳнат фаолиятининг илк куниндан то охирига қадар ҳозирги Комил Ермолов номидаги «Ўзбекфилм» киностудиясида ишладим. Дастлабки ун икки йил ичида олдий вазифаларин бажардим, сунгра ун саккиз йил таъминот бўлиминин бошқардим. Бироқ аянин куч-қувватга тулган, ўз соҳамини сир-асорларини ишдан инсангича пухта узилаштириб олган бир пайтда хасталикка мубтало бўлиб, меҳнатга яраммай қолдим. Узоқ даволаниш яхши самара бермагач, Иттиҳотнирон сифатида нафақата чиққинимга туғри келди.

Турган гап, бу ҳол меннинг

жисмиимизга эмас, руҳиятимга ҳам қаттиқ таъсир қўрсатди. Негаки, уша кезларда беш фарзандимнинг ҳаммаси ҳали еш бўлиб, мактабга ўқиб, меннинг олдимда уларни ўстириб вошта етказиш, ўқитиш, уйл-жойин қилиш вазифаси турарди.

Худого минг катла шукур, ани шундай бир вазиятга олдий ўқитувчи бўлиб ишлайдиган турмуш урғотим Ферузахон барча оғирлик ва масъулиятни танҳо ўз зиммасига олди. Болаларимизни одоб-ахлоқли, меҳнатсевар қилиб тарбиялашга бор куч-қувватини, меҳрини аямди. Аяин чоғда менни ҳам мулоқ оқ ювиб-оқ тараб, олтинчи фарзандлик парварниш қилди. Бунинг мен ҳар доим, айниқса, бугунгидек катта тантаналар чоғида минг бир шукроналик билан тилга оламан. Мустақиллик йилларида жумхуриятимиз ақли эришган ютуқлар бизнинг оила

мизга қилиб боққан бахт ва омадлар билан уйқаниб кетганидан қувонаман.

Мана, меннинг севинчиларим боиси: уч йил бурун туғинчи фарзандим Фаҳриддин турта мактабни битириб, политехника институтига, сиртдан бўлса, ўқитишга кирди. Бир йилдан сунг катта қизим Дилфузахон тиббиет ҳам ширалитига ўқий бошлади. Уттан йили эса иккинчи қизим Дилдорахон Шарққунослик институтини талбалари сифидан урин олди.

Мустақиллигимизнинг туртинчи йили ҳам оиламиз учун қувончларга бой бўлиб, баҳорда ҳам ширалик дилдомини қўлига олши арафасида турган Дилфузахонни турмушга узатдик. Бундан уч ҳафта олдин эса учинчи қизим Гулнорахон худди ака ва оналарини сингари ўз кучи ва билими билан 2-Тошкент тиббиет институтининг даводаш факультетига

Ойдин ХОЖИЕВА, Ўзбекистон халқ шоири

МЕХР БОҒИНИДАМИ КҮМ-КҮК ДАРАХИТМАН

КҮКРАБОТДА

Қишлоқ шифохонаси бош ҳақими Б. Холов ҳар йил болалар учун мойгачак экади...

Ўттиз йилки, шеър ишқиде ёниб юрган Шоир онам сени кўриб ерга тушди. Минг бир савол гирдобиде ул дафъатан Жавоб излаб минг бир хаёл, ўйга тушди.

Зийнат бўлсин дедим элга, сўз танладим, Ипакдайн бахмалини, атласини. Шеърки агар нон бўлмаса, мен англадим: Йиртиб отай шеърларимни ҳаммасини!

Ёганларим Бир ишла чой ўрнида ўтармикин? Битта иссиқ нон ўрнида ўтармикин? Аланга оташ ичра ёнаётган Танапта дармон ўрнида ўтармикин?

Кўзларингнинг мўлтираган юлдузлари Юрагининг осмонига кўча бошлар. Бардошимнинг ерда маҳкам илдизлари Чўлда каврак томиридай кўча бошлар.

Кўкработнинг даласида ҳазорисанл, Бўймодарон бўлиб дарди балонинг олсам. Кўзтикандай асраб сени суқдан, кўздан, Қаҳрабо тошдай дилингга қувват солсам!..

Ямоқ-ясоқ энгил бошда ўйнаб юрар Тўроқ кечиб келажакнинг сайроқ найи... Сен чигитдай нафасларинг базўр урар Тиширичаб турган эрка бўзтўрғайим,

Ёстигининг тепасида шамдай эриб, Кўксин қалқон қилаётир оназор, Сенинг ранги олинг, кўриб, ҳолинг кўриб, Пар-пар учқур хаёлларим бўлди абор...

Дард ҳам ўтар, отдай бўлиб кетарсан ҳам, Дили доғда қолар гаддор қайғу-алам. Сув тутайин сенга биллур булоқлардан, Оғушимга олай сени мисли кўклам:

Қош билан қобоқ ороси, десам, Кўзимнинг оку қароси, десам, «Ёсин» ўқисам, «фалак» ўқисам, Халқимнинг жавҳар сараси, десам!

Киссамдаги кишимнинг, десам, Асли тоза кумушим, десам, Кўлларда сўна-сўқурим, Келбатда Алломнинг, десам.

Давлатим-сен десам, савлатим — сен десам, Халқим-сен десам, миллатим — сен десам, Дардинг қора тоғларга урсин-а, «Кўзим устима миннатинг» десам...

Таваккал қилдим-у оловга кирдим, Товоним ем бўлди лаққа чўлларга. Симдаги дорбоздай ўтга югурдим, Томоша топилади дарди йўқларга.

Ўтин қалайверди белард оломон, Иғводан, фитнадан, фиску фужурдан. Қирқ оғайни гулдай бу олов хирмон Покланиб ёдим мен илохий нурда.

Сўзларим қичқириб қўшлай уқидлар, Эътиқод, муҳаббат, ишқ учқунлари. Кўзларим сеҳрини аста ечдилар Жаннатий азобнинг бод-қуёнлари.

Саҳрони қоплаган кўкламий майса Шивирлаб пойимга бош уриб йиғлар. Оби раҳмат дея майин жилмайсам, Жаранаглаб сочилди ерга ақиқлар.

Мен байъат келтирган Йймон чин эди. Ихлосим пок эди, Ишқим эди рост. Мен-ку кул бўлмадим. Бурқираб дули, Кул сочиб ўйнайди уч-тўрт ишқибоз...

Мен кимнинг букилган қалдини кўрдим, Қовурғам қайишди, боғди жигарга. Игна кўзича нур истаб югурдим, Мехримни кўнгирак қилиб кимларга?

Сабримни совурди сўник нигоҳлар, Олтин кукунлай тўзди тоқатим. Юрагини тигдай тилди чақмоқлар, Айқаш-уйқаш бўлди азоб-роҳатим —

Истадим: осмонга парвоз айласа Озол, эрка руҳлар, дилбар хаёллар. Нозли сирларига сирдош сайласа Кетмонга боғланиб қолган аёллар.

Булбули нолондек ёндим, сайрадим, Кимий бўлмоққа бор эди чоғим. Ёп-ёруғ юзимга чизик тортиб жим, Бўзга сотли-кетди уруғ-аймоғим...

Кимий бўлмоққа бор эди чоғим!

Хали Сизга дард айтдимми, Эсиз маним сўзим-а. Деворга сўз қотгунча то Тиг урсайдим ўзима!

Сўзим ерда қолганича, Шайтон буйни синсайди. Ёки сўзим харсангларда Майса бўлиб унсайди.

Дарёларга айтганимда Салаф кўнирида ул? Ё чўлларга шивирласам, Очиларди навуғул.

Тоққа айтсам унал сўзини, Қайнар булоқ бўларди. Қудуқларга айта қолсам Най-кўнгирак бўларди.

Кўлоғи том битталарга Айтсам, довул бўларди. Вардозиенинг кўксиде ё Бир саксовул гапирдим.

Шамол куни бағирдим, Довшим зое кетди ё? Бир ҳикматни минг олтинга Олар дамлар ўтди ё?

Мен элим-ку сўз инжусини Елга сочмас нозиктаб... Бойлигини дев талаган Хумга ўхшаб қолди қалб...

Хижиллик курсини. Хижолат, сариқ бўлмоқ ёмон. Юрагинда ҳаво қорасон, Тиш оқини кўрсатмоқ — ёмон.

Сабринг дарёлдай тўлмоқ ёмон. Кўнглинг кўлдай қуриб, Бардошинг мумдай эриб, Сомондай соврулмоқ ёмон.

Ўзингни шер билмоқ ёмон. Ўзгани — чумоли билмоқ ёмон. Майдонга кириб, жўмардан эмас, Номардан йиқилмоқ ёмон.

Ўтгани бошдан оширган яхши, Ганимдан дардин яширган яхши, Нокаслан ҳиммат сўрагунча, Қора ерга бош урган — яхши!

Бу жароҳат чуқур, Азоб — аччиқдир, Сабрдан ўзга бир табиби йўқдир. Ярадор кийикдай Бир чашма қилди, Аллоҳнинг сенингдек Ҳабиби йўқдир.

Изла равочларнинг Илдизларини, Мехригёларнинг қирмизларини, Ё кўли Қуббонинг жазирасида Кумгондай қайнар кум-дентизларини!

Сени хўп сийлади дард билан ҳаёт, Яна шифосин-да берди мехрибон. Адашдинг, мункидинг, чиқардинг қанот, Гоҳ бошинг — осмонда, гоҳо дилинг қон.

Давраларга кирдинг иззатли, камгап, Кучоғини очди басавлат элинг: Алқад, суяди ўз қизи атаб, Эл ичинда қисқа бўлмади тилинг.

Энг баланд минор ҳам Ердан юксалар, Сенинг таячинг шу, собит юлдузинг: Дуога қўл очиб қолган кексалар Доно сўзларидан излагин элинг.

Сенинг таячинг шу, собит юлдузинг!

ТҮРТЛИКЛАР

Уйку кўздан қочиб кетган бир кийик, Ани қувламоққа малор қайдалур? Соҳанда, дил сатхи тут каби ўйиқ, Унингдай ҳасратли дутор қайдалур?

Яхшиинги оширган — мехрибон элинг, Ёмонинг яширган — мехрибон элинг, Шамолларонинг ҳам — соябон элинг... Кўксинга эл каби тумор қайдалур?

Фалак айвонида буржа фараҳман, Гаҳи бахтдан, гаҳи дардан қараҳман. Қаю офтоб ўтиблур бошингиздан, Мехр боғида-ку кўм-кўк дараҳатман.

Мен — анжир тулиман, Тўзим билмасман, Ҳамалида кечар қузим, билмасман, Маюс кўзларимга мўлтираб боқма, Ўзимнинг кўнглимни ўзим билмасман...

ФАХРИДДИН

Симёғочнинг симларидай хотира

СЕВГИМ

Шамолга алданган қузги япроқдек Мен кетдим, Севгим сен қувониб яша. Ойнинг қўйнидаги кемтик ўроқдек Будутга ёнбошлаб, қилай томоша. Симёғочнинг симларидай хотира Тўлоқ кечаларга Осилиб қолсин. Тўлмаган бу кўнгли, тўлмайин сира Тақдир йўлларига Сочилиб қолсин. ... Йилларга тараф йўқ,

Қаттиққўл Ҳакам, Ёмғирлар қайнайди қозонларида. Андуҳдан чайқалар чаманлари ҳам Қўзгалдоқ йиғлайди азонларида... Севгим,

энди менинг руҳим яланғоч, Тўкилар кўёши, дув-дув, тинмайди. Ҳар кеч тушларимни дарди бир қулоч, Сочи узун-узун бир қиз қийнайди. Мен уни севгандим, севдим, шунчалик. Юпанчим юлдузли тун бўлди фақат. Оҳ, сенга қайтмоқлик энди телбалик Парталарни тирнаб қолган Муҳаббат. Ошқора қуймайин, пинҳон зериккан Севгим! Кетдим мен, яйраблар яша. Ой билан сирлашиб, кашталар тиккан Қишлоқнинг энг гўзал қизига ўхша.

Шамолни севди у дастлаб, ўртаниб, Илк бора тирнади ҳижрон кўксини. Лек беқарор шамол аҳдидан тониб, Кўлин сийтаб кетди. Қолди ўксиниб.

У жайронни севди оташқалб билан, Тундай кўзларини ҳаёт деб билди. Аммо жайрон яшар чўққилар баланд, Чиколмай бардоши тутдай тўкилди.

Баҳорда лолалар уни алдади Оқ либосли кетди аразлаб,

Қалбини саноқсиз армон чулғайди Йилларга термулди вафо, ёр излаб.

Дардини тўкиш-чун сойга келди-ю Сувга қараб юмди икки кўзини. Ўзининг кимлигини билмас эди у Ҳеч қачон кўрмаган эди ўзини.

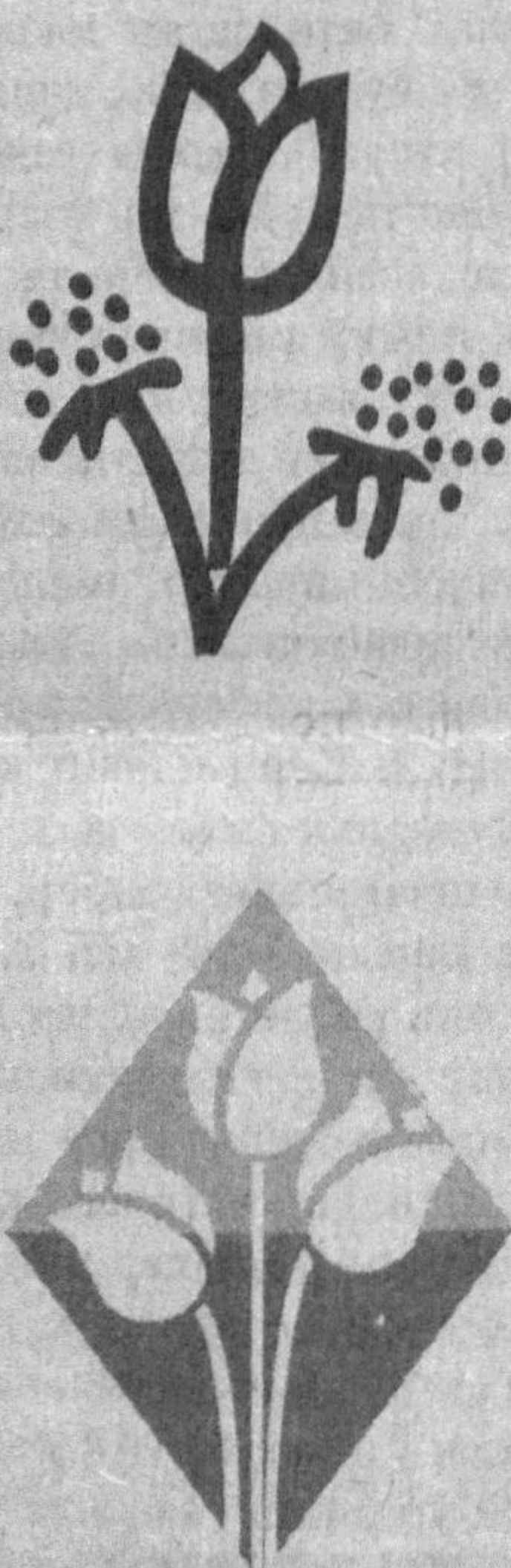
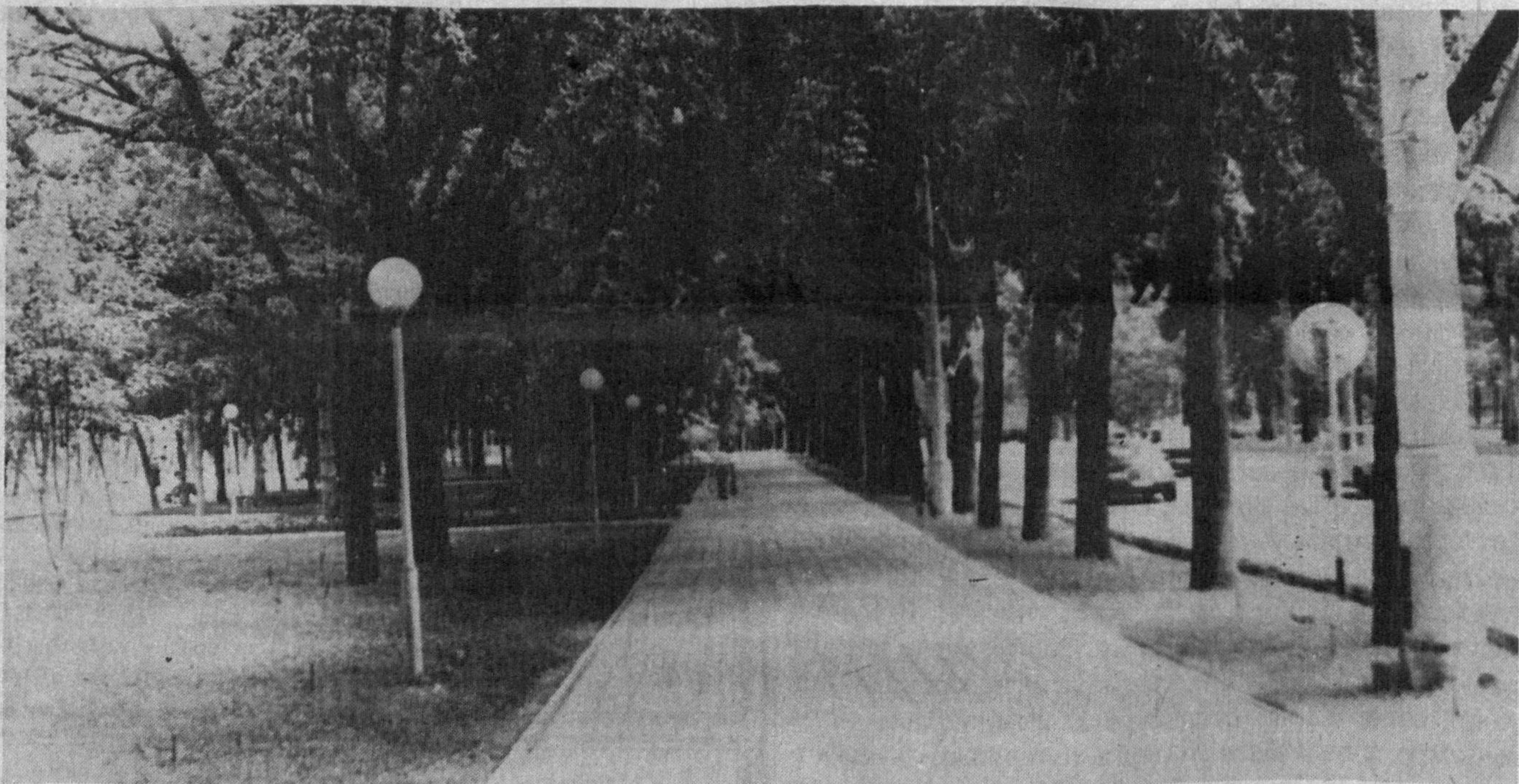
Биринчи партада ўтирар эдинг, Дугонанг пичирлар, сен қулар эдинг, Доска қаршинга-ю ўтрилиб ҳар кун Охири партага термулар эдинг.

Севги нима эди, у қандай олам? Билмасдик ҳаммамиз, билмасдик мен ҳам, Синфимиз тарихни жим тинглаган дам Охири партага термулар эдинг.

Йиллар ўтди, йил кетидан эндилар, Маъсум дамлар ширин ўйга чўмдилар, Кўнгириқнинг жаранглари тиндилар, Охири партага термулар эдинг.

Мўъжиза рўй берса, айланиб тақдир, Тиллога айланса қўйнимдаги сир, Ўйинчи «А» яна йиғилсайди бир, Охири партадан термулар эдим.

Озод Ватан жамоли

Менимча, сунгги турт йил мобайнида Республикамиз уттан йулнинг энг муҳим якуни — бизда келажатимиз порлоқлигига ишончингиз узил-кесил қарор тошгани бўлди. Биз интизорлик билан кутаётганимиз жозибадор истиқбол билан юзма-юз бўлишимиз жуда яқин эканини сезиб, висол завқи билан тудмоқдамиз.

Иззат СУЛТОН, академик

ТАРИХИЙ ЖАРАЁН ИШТИРОКЧИСИМИЗ

Бир йил аввал эшитмадик? Ахир, мақсадимиз — шахсий ташаббус, истиснод ва моддий манфаатдорликка суянган ва инсонни инсондан яшамоғини таъмин этадиган жамият яратиш экан, — бу йилда яна ҳам шахдамроқ қадамлар ташаббусимиз мумкин эди-ку!

Албатта, бунинг ҳам уз сабаблари бор. Менимча, бу сабабларнинг бири — янги замоннинг янги-ҳақиқатлари, янги-ҳақиқатларнинг, асосий қонунлари халқимиз онгига биз кундан кўра нисбатан сустроқ сингаётганидир. Масалан, биз гоҳида «янги боиларимизга салбий муносабатларга ҳам дуч келиб турибмиз. Ваҳоланки, янги мулкдорлар синфининг пайдо бўлиши ва ривож қиллиниши тез борса, жамиятимизнинг ҳар соҳадаги ютуқлари шунчалик тез кўпаяди. Боилар қўлаймугунча қўли қисқалиқнинг йуқолиши сустро кечади. Бу ҳақиқат энди ҳар бир ёш боила ҳам аён бўлиши кескин омилкори, мод-

Эндиги вазифаларимиз ҳақида ҳам уйлаб қурайлик. Менимча, халқимиз онгига «социализм сарқитлари» — нажотни фақат давлатдан кутиш, тайёрга айёрлик, ҳаммани барбарлаштириш кайфиятлари барҳам беришда, ташаббусга, иқтидорга, меҳнатсеварликка кенг йул очишга ва ҳам-

Мустақиллик менинг ҳаётимда

дий ва маънавий қадриятларни яратишнинг ҳар бир виждонли иштирокчиси бундан буён санъатимиз ва адабиётимиз асарларида марказий урин эгалламоғи лозим.

Бу «ёзувчи ва санъаткорнинг муқаддас бурчи. Жамиятнинг тақдирига ҳеч қачон бефарқ қарамаган ёзувчи ва санъаткор бугунги буюқ тарихий жараёндан четда туриши мумкин эмас. Тарих гувоҳлик берадики, янги, буюқ гоилар кенг омма онгига сингиб кетганида қудратли кучга айланади. Республикамизнинг янги-ҳақиқат билан фахрланиш, Мустақилликнинг қадрига етиш, Конституциямизни, Байроғимизни, мадҳиямизни ва Президентимизни чексиз ҳурмат этиш ҳаммамиз учун оддий ахлоқий қоида бўлиб қолиш лозим.

Республикамизнинг гузал келажига ва ҳар биримизнинг манфаатларимиз шуларни тақозо этади.

ҚУТЛУФ САДО

ни санар бўлсам... шу дарахнинг япроқларича чиқар! Балки ундан ҳам кўпроқ...

Истиқлол — АРМОН. Истиқлол — УМИД. Истиқлол — ИШОНЧ. О, Армон, армон-а... Юрган йулнинг чакиртикана, етанинг заққум, ичганинг оғу бўлди. Сенгининг жонинг бунчалар қаттиқ, умринг бунчалар уз-у-ун бўлди. Бир юз қирқ йил тарих учун ҳеч гапдир, лек улуг Туркистон учун... азобли истиқлол бўлди!

Умид! Сени қоғоз деб отганларнинг юзлари қаро, қуқсилари яро бўлди. Сени байроқ қилиб жангга кирганлар, охири-охири бошини кундага қўйганлар, дорда қатор осилганлар марлиги эл оғзида достон бўлди, асрларга афсона бўлди. Широқ ва Тумарислар, Темур Малик, Номоз Ботирлар, Жалолиддин Мағуберди, Қурбоншоҳ Долхонлар, Дучки Эшонлар эли улар. Улар тиркилардан-да тирки бўлди, номлари яна сарбаланд, узлари азизу мукаррам бўлди!

Ишонч! Сурмаранг саҳарнинг, ботаётган қушнинг, қорайган замин, зим-зим туниги ортда яширинган мўъжиза — Сепсан. Эл-улус борлигини ҳис этиб ухлайди, нафасини сезиб уйғонади. Жисму жонга қувватсан, руҳга қанотсан. Яхшиям сен борсан...

Истиқлолнинг гуногун фалларида ҳайрат нурланди, жасорат нурланди. Сунг нурга беланиб Ишқ гуллади, Юрак

гуллади. Ҳаёт боғлари гуллаган ишққа, гуллаган юракларга тулиб нурафшонланди. Кейин мен Озодлик осмонда Ўзбекининг ўзи дунёга берган улуг далолатларининг мунаввар чехраларини кўрдим. Улар гоҳ йиғлаб, гоҳ қулиб турар эдилар. Қулгилари, йиғиларида голиблик нашидаси, сурри бор эди!

Улар — қон томирларимиз. Улар — жон томирларимиз. Шу томирлардан қон олиб, жон олиб Туркистон Бештигида юрт улгаймоқда, Ватан улгаймоқда. Асрларга бегулик тарих улгаймоқда!

Истиқлол. Сен тугилган тонг тонлар ичра энг сара эди. Сен тарихга битилган қун қушлар ичра пурмайло эди. Сени лётан эл эдилар ичра энг доно эди. Шу элнинг узи-юзи таъзим этай, ўзбекман деган утил-кизи-тада таъзим этай, юрт тақдирини деб қуянган Сарқорнинг сузи-юзи таъзим этай.

Истиқлол. Сен Ишқ бул. Токи юраклар сенинг маънагиндан оловлансинлар. Сен Йймон бул. Ахир, Ер қошига йймон билан бормоққа не естин! Сен Тоғ бул. Жангу жалааларда ҳориган, йиқилган, қуритан вужудлар, тутган бардошлар, сипан қанотлар сенга суяйсинлар. Ором олишин.

Сен тоғ уларга, суянг тоғи бул! Гулчехра ЖАМИЛОВА

Муҳаммадин Расулов 1949 йил Тошкент шаҳрида туғилган. Тошкент Архитектура институтини тугатган. «Ташеппла-лойджа» илмий-тектириш институтида, республика Бадий фондига ҳайкалтарошлик-монументал санъат комбинатида бош муҳандис, С. Раҳмонов тумани бош архитектори, шаҳар курилиш бошқармаси бошлиғи, Тошкент шаҳри бош архитекторининг уринбосари бўлиб ишлаган. 1991 йилдан буён шаҳар бош архитектори.

— Менинг узим ҳам ана шу Сиз таърифлаган Эски шаҳарда туғилиб устман. Ҳозир ҳам уша ерда турман. Бинобарин, бу маскан тақдирини мен учун ҳам муҳим. Нега йиллар Эски шаҳар бўлибди, қайта қурилармикин деган гапларини эшитиб янаб келдик. Лекин, мана шу бугунча бундай қийин ва ниҳоятда масъулиятли ишни бошлайдиган одам топилмай келди. Чунки бу жойларни бузиб, қайталан тиклаш учун ҳазилакам куч керак бўлмасди. Ахир, узингиз ҳам яхши биласиз-ку, Эски шаҳардаги ҳар бир хонадонда нечта лаб оғиллар истикомат қилишсини. Бу уйларни бузиш ана шу оғилларнинг ҳар бирини алоҳида — алоҳида уй-жой билан таъминлаш дегани. Эҳж, бундай ишнинг қуламани тасаввур этиб қуригичи!

ТОШКЕНТ — БАРЧАМИЗНИНГ ИФТИХОРИМИЗ

бон кучаси Катта айланма йулгача, Форобий кучаси эса Тошкент Маъдани сувлар жамоа хужалигига қалар кенгайди. Албатта, бирдан ҳаммасини қилиб бўлмайди. Ҳозир йул туптан жойлардаги оғилларнинг турар жой масаласи ҳал қилиб бўлинди. Муҳими шундаки, бу оғилларнинг ҳаммасига ўз районларини худуддан ҳал берилди. Янги қурилган 1400 квартира эгаларига топширилади.

— Йулни қуришда қайси ташкилотлар қатнашди? — «Ташинвестқурилиш», «Узавтойу» концерни, республика курилиш корпорацияси трестлари, Давлат сув хужалиғи курилиши концерни ҳолимлари катта қудамдаги ишларни тез фурсатда амалга оширишди. Янги троллейбус линияси ҳам ишга туширилди. Энди Эски шаҳардан Хусниддин Асомов кучасигача автобуслардан ташқари, троллейбус қатнови ҳам йулга қўйилди ва аҳоли учун катта қулайлик яратилди.

лиқда ишлар бошланди. Асосий лойиҳани биз берамиз. Бинобарин, бу лойиҳаларда халқимизнинг бой қурилиш анъаналари, аҳолининг талаб-эҳтижлари ўз аксини топган бўлади. Ҳар бир хонадон соҳиби ўзи учун алоҳида уй-жой тиклаб олиши мумкин. Бунда ҳатто икки қаватли қилиб уй қуриш, биринчи қаватта ўзи шуғулланадиган касбига оид дуконлар очилиши ҳам имконият берилди. Хуллас, бажариладиган барча ишлар аҳолига қулайлиқни уялаб, биринчи навбатда уларнинг эҳтижларини ҳисобга олиб амалга оширилади.

Гап йуллар ҳақида кетаётгани учун катта ишлардан яна бири — Фарғона йули ҳақида тўхталмоқчи эдим. Агар қурган бўлсангиз, бу йул 70 метрга кенгайтирилди. Қулайликча троллейбус қатнови йулга қўйилди. Кейинроқ бу йул Бектемиргача узаяди. Шунингдек, Фарғона йулининг икки томонда 2-3 қаватли котеж типидagi уйлар қурилиши бошланди.

жойнинг яқинидаги б-пиво заводи ҳам қурилиб, унинг ерлари ботга қўйиб юборилди. Ниҳоятда кулиб кенг бўлган меҳнатқилларнинг ҳақиқий дам олиш зонасига айлантирилди. Энди «Пахтакор» марказий стадиони келсак, бу жой жаҳон стандартларига жавоб берадиган спорт комплексига айланиши керак. Бугун Ўзбекистон ҳамма соҳада бўлгани каби спортда ҳам жаҳоннинг етуқ мамлакатлари қаторидан ўрин олиш мақсадида оламшумул спорт галабалари сари юз тугган экан, унинг физкультура ва спорт масканлари ҳам ана шу катта мақсадга хизмат қилишга лойиқ бўлмоғи лозим.

Шунинг учун Германия мутахассислари билан биргаликда «Пахтакор»ни қайта қуриш мўлжалланган. Бунда биринчи навбатда қушимча уйингоҳлар қурилиб, ишга туширилади. Трибуналнинг усти ечилиб, томошабинларга қулайлик туғдирилди. Анҳор бўйларда ободонлаштириш ишлари олиб борилди.

куркига қурқ қулади. Шаҳарнинг марказий ерида яна бир объект ишга тушиди. Бу Хиндистон мутахассислари билан ҳамкорликда бунёд этилган «Тата» меҳмонхонаси. Ушбу меҳмонхона қурилиши, барча қулайликлари билан жаҳон стандартига қурқ қулади.

Бозлар ҳақида гапиратганимиз учун Ўзбекистон, умуман, Урта Осиё регионда янглик бўлган «Тошкентленд»га тўхталмасак бўлмас. Шунга фахр билан айтиш мумкинки, бунақа уйингоҳ бошқа ҳамдустлик мамлакатларида, ҳатто баъзи ривож

ртларига жавоб беради. — Назаримда, ҳозир фақат катта объектлар ҳақида тўхталмайди. Ваҳоланки, бугун шаҳарнинг ҳамма ерида янгиликнинг, янгиликнинг гувоҳи бўлиш мумкин... — Тугри, юқорида айтганларимиз катта-катта объектлар эди. Ана шундай улкан қурилишлар атрофида майда, лекин зарур қурилишларнинг бўлиши табиий. Айтайлик, бугунги кунда катта нон заводларидан кура, кичик кичик нон епиш корхоналарига эҳтиж тобора ортоқмоқда. Чунки катта заводларнинг нонларини машиналарга ортиб, истеъмолчи-ларга етказишнинг, ноннинг сифати ҳам, қурилиши ҳам узариб кетади. Кичик корхонада ечиб, шу ернинг эҳтиж савога тақабилан нон эса харидорларга кутроқ маъқул келмоқда. Шунинг учун асосан Германиянинг «Викнер» фирмаси билан ҳамкорликда кўп-кўп кичик нон корхоналари ишга туширилди. Муҳими, улардан 20 дан ортиқ маҳсулот турларини танлаб харид қилиш имконияти бор.

Гулчехра УМАРОВА сўхбатлашди

Яна бир нарса диққатга сазоворки, яқин уртадан зиед бозор ишга тушири. Мустақиллик кунига Олой боғи, Ибн Сино, Сергели мавзелидаги бозорлар ишга тунади. Умуман, шаҳаримиздаги бозорларнинг ҳаммаси қайта таъмирланади.

Булар ҳаммаси бажаришга бошланган ишлар. Ҳали олдинда катта режалар туғдирилди. Қоратоп, Уқчи, Олмазорни, Бош уни-версал дуконни ораксини ободон-лаштириш мўлжалланган. Умуман, шаҳар марказидаги пуғтурдан кетган, эскирган бинолар бузилиб, уларнинг ўрнига бизнес марказлари, қуққавайти бинолар қурилади. Бир гап билан айтганда, мустақил юртининг пойтахти том маънода яшариб, гузаллашиб, жаҳоннинг машҳур шаҳарлари билан бемалол беллаша ола-диган замонавий шаҳарга айланиб бораверади.

— Албатта, ҳар бир халқ, жумладан, биз ҳам пойтахтимизнинг энг гузал, замонавий шаҳарлардан бири бўлишини истаймиз. Зеро, ҳар бир юртининг пойтахти унинг миллий ифтихори, гурунги айланмоғи лозим. Ана шундай катта иш-да сизларга ҳаминча омад ёр бўлишини тилаймиз.

Очили, Муҳаммадин ака билан сўхбатлашмиш ниҳоятда қийин бўлди. Ҳар сафарги ҳуқуқроғимдан сунг: «Шаҳар қуқимиятида», «Объект», «Йилгилиш уқказишти», — деган мазмундаги жавоблар олардим. Охири, шундай жиддий юмшлар орасида, қисқатгина сўхбатлаштишга муваффақ бўлдим.

— Муҳаммадин ака, бугун Тошкент шаҳарининг қиёфаси ҳақида гап кетса, биринчи навбатда кўз олдинга Эски шаҳар келади. Бу ҳақида қўш гапиринди, кўрестулар бўлади. Лекин, барибир, шаҳарнинг бош архитекторидан бу ҳақида фикр эшитиш мароқли, деб уялайман. Узим ҳам Эски шаҳар ҳақида бўлганим учунми, ҳар бир қарч ери, қадим кўчалари қадрдон бўлиб кетган, уяларнинг ҳар бир ишти шаҳар тарихидан ҳаққон қилувчи бу қадимий гўшанинг келажак қуқчилик қатори мени ҳам қизқитиради.

Лекин давр, қандай бўлмасин, бу ишни амалга оширишни тақозо этарди. Ахир, етти иқлимга номи кетган, жаҳоннинг катта-китта анжуманлари утадиган Тошкентдаги замонавий, қурқам, Шарқнинг машъали бўлган шаҳарда одамлар яшаш учун зарур қулайликлардан бебаҳра бўлиб, қумир еқиб, узоқдан сув ташиб, кишда лойғарчиликдан, езда жазирамадан қловат томай яшаётган гўшлар мавжуд бўлишини қандай изохлаш мумкин? Хуллас, Президентимизнинг шахсан ташаббуслари ва қумаги билан бу йил ана шу хайрли ишнинг дастлабки оқимлари қўйилди. Сағбон ва Корасарой кўчалари кенгайтирилиб, кенг замонавий йул очилди. Абдулла Қодирий кучаси энди бозорга тугри йул билан туташди. Навбатда эса Сағ-

ни камситишга ҳеч кимнинг ҳаққи йуқ. Биз бир нарсадан жуда қувондик: ҳар бир бақс, беллашувлан олдин утадиган очилиш маросимининг узидлақк бу талаба ешлар кимларнинг авлоди ва улар ким бўлиб етишсини истадиллар, орқуниятлари нима — шулар ҳақида батафсил маълумот берилди. Қуриққа таёрланган ҳар бир саволада, шунга яраша ҳар бир жавобда узгитимиз, қадриятларимиз акс этганлиги диққатга сазовор.

Шу уртада бир ҳолатга алоҳида тўхталмоғим лозим топшим. Ҳар бир иштироқчи узининг қисби билмиларини намойиш қил-

роқ айтман: энди ешларимиз маданият мўабсадаларида, жамоат жойларида узларини қандай тутишини яхши билишлари керак. Қуриқ кунлари Ешлар иштироки ва институтлар ҳолимлари биргаликда талабалар билан учрашувлар, кечалар уқказишга ҳаракат қилдик. Бундай табириларнинг аҳамияти шунда бўлдики, уларда «Қувноқлар ва зукколар» репертуридаги ютуқ-камчиликлар ҳам хусусида фикр алмашиди. Муҳими, қуриқ шинавандаларининг фойдали маслаҳатлари ҳисобга олинди. Уялаймики, булғуси қуриқларида бу маслаҳатлар ўз самарасини беради.

Энди ешлар ҳақида муҳим лабаларим!» деб юборгандай бўлди. Зеро, бу тантаналарнинг ҳаммаси шарофати истиқлолимизнинг турт йиллиги арафасида бўлди.

Хулоса қилиб айтишим керакки, талабаларимизнинг қуриқ, фестиваллари билан санъаткор сифатида мени ниҳоятда қувонтирди. 54 уқув юрти талабалари орасида ҳар томонлама билимдон, зукко, маданият-ли, етуқ, Ватанимиз келажакни таъминлашга қуриб етадиган ешларнинг ниҳоятда қулиб қимни ҳаққонга солмайди дейсиз? Энг муҳими шундаки, бу табирилар шў ерта тулганган барчанги қадриятларимизнинг қадрига етишга ургатди. Чунки ҳар бир чиқилда буюқларимиз сиймоси, қадим қадриятларимиз акс этиб турибди.

Буюқ бобоқолларимиз Амир Темур, Мирзо Улуғбек, Алишер Навоий кабиларнинг доно сузлари ва уғитлари ҳамма учун бирдек ибратли жаранглади. Айниқса, жуда қуларнинг ичидан голлиб бўлиб чиқитишга мўшарраф бўлган Тошкент давлат Техника университетининг «Муҳандис» (1 урин), 2-ТошМининг «Қули синдром» (П урин), Самарқанд давлат Тиббиет институти (3 урин) жамоаларининг чиқиллари барчани мамнун қилди.

Сунгити суз шукки, мана шундай табирилар, шубҳасиз, ешларимизни ҳар томонлама етуқ, барқамол қилиб тарбиялашга, узгитимиз ва қадриятларимизнинг қадрига етишни ургаттишда катта аҳамиятга эга. Биз ҳаминша бундай ишларни қулаб-қулаватлашсин, ердан беришимиз керак.

Зикр МУҲАММАДЖОНОВ, Халқ артисти, қуриқ-танлов ҳайъатининг раиси

ЭДА ИРДОҚЛАГАН ҲОФИЗ

Кекса ҳофиз, устоз санъаткор Жалолиддин Халиқов катта маънавий кўча ва талағига эга эканлигини ҳамма ҳам билавермас керак. Ҳа, биз бугун эса олмақчи ва таърифиламоқчи бўлган ҳофизимиз ҳақ учун хизмат қилаётган ҳақоқ инсолардан биридир. Унинг «Қаро қўғи», «Феруз», «Мундоқот», «Товмадон» каби уялар ўзи севган қўшиқлари бор.

Жалолиддин ака қуқиқни маънавий эҳтиёж деб билади. Ниҳоятда талабчон. Қуқиқ яратини учун узоқ изланди. Шерлар ва газалларни уққоқ билан танлайди. Жалолиддин ака айни кунларда қўлаб янги-янги қуқиқлар яратиб, маромига етказиб ижро этмоқда.

Бу табири санъат соҳибини халқимиз алақачон халқ ҳофиз сифатида эззозлаб келади. Жалолиддин аканинг қуқиқ қўлаб, халққа айтадиган сеплари ҳали кўп. У қуқиқлари оқша халқимиз билан муқомнинг кўп йиллар довом этишини тилаб қолади.

Ориф АЛИМАХСУМОВ, Фаттохот МАМАДАЛИЕВ, Саодат ҚОБУЛОВА, Ҳасан РАҲЖАВИЙ, Абдуқошим ИСМОИЛОВ, Исмоилжон ва Исроилжон ВАҲОДОВлар.

нат қилди. Театрнинг бош режиссери А. Ҳачатуров, бадий раҳбар Раҳимжон Мансуров ва катта санъаткорлар ердимида ижодини бойитиб борди. Театрнинг концерт гурпаси билан кўп жойларда қуқиқ шайлолари ҳурматига қозонган Жалолиддин ака Халиқов Ўзбекистон халқ ҳофизлари Журақон Сутонов ва Маъмуржон Узоқовни ҳам устозлари сифатида ҳурмат билан ерта олади.

Жалолиддин ака Тошкентда қуқиқ келган, ҳозирги Тошкентда қуқиқ келган, 3-Маданият уйида бу кўп йиллик самарали фаолияти учун уққилди. Маданият уйи ҳолимлари билан биргаликда республикамиз меҳнатқиллари ҳузурида ўз санъат

«Келсангиз», «Нартиз ерим», «Сен қайлаеси, юрагим», «Не балога эдинг мўлаб», «Ох, сеннинг ешилгинг», «Уртанган кўнглимни» каби қуқиқлар ҳозирга қадар эфир орқали янграб турибди. Устоз ҳофиз қуқиқ учун шеър танлашда «сичиқ» бўлиб кетган. Мағбурт саҳифаларида чоп этилган дариб барча шеърларини қуқитиб боради. Улар орасидан энг яхшилари, мазмунли муқамалларини танлаб, иложи борида қуқиқ солиб айтиш учун кўп одад тусига айланган. Жалолиддин ака қуқиқни қандай ижро этшини, одамларга қай йусида етказишни яхши билади. Шунинг учун ҳаминша эл назаридан тушмай келмоқда. Одамлар Жалолиддин ака ҳақида гапирсалар, исмига албатта «хофиз» сузини қўшиб айтадилар. У ниҳоятда дилқаш ва қамтарин инсон. Донио изланувчан ҳофизни муқимлари сара қуқиқлар ижросини сифатидагина эмас, элимизга Муҳриддин Халиқовдай маълум ва машҳур қуқиқчин тарбиялаб бергани учун ҳам ҳурмат қилишди.

Жалолиддин ака 1942 йили 17 ешида қуғиллилар қатори аскарликка кетди ва 1948 йили армиядан қайтди. 1954 йили Мангангадги Гисов номидаги Мусиқа мактабиди уқиб билан бирга, 14-мактабда санъат гунаҳарига сабоқ бера бошлади. Уша йилининг охирида вилот маданият бошқармаси тавсияси билан Алишер Навоий номидаги театр соҳида ҳамма хонанда бўлиб ишга кирди. Шундай қилиб, Жалолиддин ака бу театрда 1964 йилга қадар самарали меҳ-

тин намойиши этиб, олқиларга сазовор бўлди. Жалолиддин аканинг қуқиқлари нафақат серқуш уқамизда, балки чет эл саҳналарида ҳам янграган. 1984 йили Маданият уйининг «Бает» ашуда ва рақс ансамбли санъаткорларининг Поштада қилган ижодий сафариди Жалолиддин ака ва Ғулмоқон Нисонов ижро этган катта ашуда юқори баҳоланилган ва маданият уйига Фаҳрий ердан берилиши ҳофиз ижодий фаолиятидаги энг катта ютуқлардан бири ҳисобланади.

Эркин ЭШОНҚУЛОВ

ҲАМ ҚУВНОҚ, ҲАМ ЗУККО

Узбекистон Ешлар иттифоқи Марказий қумитаси, республика Олий ва урта маълум таълим вазирлиғи, Халқ таълим вазирлиғи, Улуғбек номидаги республика жамғармаси биргаликда уқказган бу қуриқ-танлов мустақиллигимиз уз меваларини бера бошлаганининг еркин далили бўлди. Ҳа, юртимизда янги ва яхши авлод етишмоқда. У аввалгиларидан зукко, билимдонлиги ва асосийси, ишбилармонлиғи билан ажралоли туради. Истиқлол уларга ҳар томонлама фикр юриштишга, дариб ҳаракатга кенг йул очиб берди.

Авалло шуниси қувонарлики, республикамизнинг барча вилоятлари, Қорақалпоғистон ва Тошкент шаҳридан 54 та олий уқув юртилари талабалари иштироқ этган ешлар қуриғи ҳамма жойда байрамга айланиб кетди. Қуриқ-танлов утаётган Маданият саройлари, вилот театрларида илгинган ширлар ва безаклар гўе ешларимиз қадимиди янгаларнинг ифодасидек эди. Жумладан, «Элим деб, юртим деб ениб яшаймиз», «Муқтақил-литимиз камолотимиздир!», «Сен ҳеч кимдан кам эмасан, ҳеч ким сенидан ортиқ ҳам эмас», деган жумлалар килларнинг ҳаяжонга солиб юборарди. Чиндан ҳам, каттачиркичқурди, ҳар бир халқнинг ўз гурунанадиган истеълодлари ва қадриятлари борки, улар

қуриқ тутган яна бир тадбир ҳаларга, хусусан, санъатга катта лақақлари борлигини қурастиди. Айниқса, сардорлар беллашувлари қуқиқликнинг диққат марказида бўлди. Қўп номларни келтириб утирмай, биргина 2-ТошМИ жамоасининг сардори Нодир Самғоғон оилалик. У ўч босқич қурашда ҳар сафар янги-янги саҳналар яратинишга, санъаткорона ечимлар топинишга ҳаракат қилди. Унинг топилма-лари ҳатто биз санъаткорларни ҳам ҳайрон қолдириди. Қуриқ давомида бундай истеълодларни қулаб уқратдик. Ҳақамлар саҳнада қурастиди ва ҳар бир ҳолатни — иштироқчиларнинг кийинишлари, саҳна маданияти, нуқт маданият, ва албатта, маҳоратларини ҳисобга олдилар. Ушбу танловнинг узига хос томонларидан бири шу бўлдики, ҳайаат аъзолари жавобларга баҳо қўйишда элдиз уқтирган талаба — ишқибозларнинг маданиятини ҳам ҳисобга олишга ҳаракат қилдилар. Бинобарин, талабаларга қуғиллидан талабаларни қуғайтириб боришимиз зарурлигини бугунги кунимиз ва келажимиз талаб этиб турибди. Энди улар ҳар томонлама барқамол инсон бўлиш жамият учун ҳам, миллат учун ҳам зарурлигини талабалиқ йилларидек урганмоқ-лари лозим. Шунинг учун ҳам — Бухоролдан келган ишқибоз талабаларнинг ноуриин хатти-ҳаракатлари саҳнадаги иштироқчиларнинг баҳолари, қисман бўлса ҳам, тасайишга олиб келди. Яна тақ-

Жаҳон халқларига саломлар элт, Навқарон ёшлиқнинг пойтахтидан. Дарак бер, қитъалар, уммоларга айт. Бу юрт ёшларининг буюқ ақлидан, — минералари жаранглар экан, Регистон янада узгача салобат касоб эди. Менинг халемизда гўе Мирзо Улуғбек ўз мадрасасидан қараб: «Балди, менин та-

Тупилган макон Ватан остонаси ҳисобланади. Бу муборак остонага ҳаминша ва ҳар доим пок йомон билан қадим қуғиллади. Чунки она-Ватанга булган чексиз муҳаббат ва сажоқат ана шу табириқ остонадан туғилди. Бу остонадан ҳечмақал емон уйлар билан утиб бўлмайди.

Ватанин севган киши унинг бебаҳо тулпоғини, зилол сувларини, улкан тоғу тошларини, бепоён чўлу биебонини, гулда боғларини, ҳатто эдингтан ишч урган ям-ишл майсаларини ҳам севини шарт.

Ватан-миллат муҳаббатидан яралиди, миллат маънавияти билан юксалиди, миллат кучқуд-

Мустақиллик уйлари

ВАТАН ТОНГИ

ратин билан мустақкам бўлади. Ватанин буюқлиги миллатнинг ҳаминша яқтан ва яқдил бўлиб жиқ-пешлашувида. Бирлик ва ҳамжўхуқлик йуқ элда барқам бўлмайди, оқоинишллик сезилмайди. Майда-кашлиқ, гийбат ва узаро низо илди эртан оғайда маънавият ҳамда маърифат чироғи енаймайди.

Ватанин ҳақондаги жамоли-миллатнинг юксак ахлоқи, етуқ маданияти ва ҳақиқий ишбилармонлиги билан чироий. Бошқар ҳам бундай Ватанин ҳусни-

дан баҳраманд бўлишга ишти-ладилар. Ва шу қудратли йул билан Ватан узгаларини узга мағфун элди. Ватанимиз — Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамияти сари дариб олимлаётганин қувончи ҳодиса.

Мен бу суларни шунчакки бир ҳауойи эҳтирос учун езаётганим йуқ. Балки, жон-жаҳоним — Ўзбекистон даҳшатли қизил империя исқанжасилан қутулиб, муқтақил ва озоқ бўлгани учун тулиб-тошиб езаётиман. Таниқил шоиримиз Эркин Воқидов еза-

Ватан, то танда жомин бор, Сениндурман, сениндурман, Таним хок уса ҳам сен ер. Сениндурман, сениндурман... Энди бу Ватанинги осмонни узгача!

Энди бу Ватанинги тонглири ҳам узгача. Бу озоқлик ва ҳуриқ тонглири, бу тинчлик ва бирор-лик тонглири.

Истардимки, Ватан тонги ҳаммата нурафшон ва еруғ бўлсин.

Ватан тонги ҳар доим миллат юртинда, шуурида уйотипш қуғи-роқларини чалиб турсин. Мустақил Ватан тонги ҳар сафар миллат қалбиди иймон, жа-сорат ва юртпарварлик, бунёдкорлик ниқолларини ундирсин, ундириб гуллатсин.

Президентимиз Исом Каримов айттаддек: «Бугунги қийин-чиқилар уғар, тирлоблар тинар. Ватан қолди. Халқ қолди. Дие-нит, йймон, меҳр-қўқабат узтар-масдир.»

Ватан тонги буларнинг барчасига йулдош ва йулбоши бул-син. Ашуралди ЖУРАЕВ

«ТЎРКИСТОН — БАРЧАМИЗНИНГ УМУМИЙ УЙИМИЗ»

Хуфтондан кейин, соат ун бирларга қараб кетганда, уйкуга чоғланганим биланок телефон жинглиди. — Салом алайкум. Ийи оқшомлар... — деди таниш бир овоз. Аммо кимлигини эслолмадим. — Йавуз Акпинарим (Евуз Оқпинарим!), — деди у.

Дарҳол уйкум қочиб, ичимага ёрулди кирди. Туркиялик ажойиб бир олим. Кувончини ҳам, аччигини ҳам яширолмайдиган, самимий инсон. — Йа (Ис!), Йавузбей! Қандай шамоллар билан? Не ердасиниз? — дедим севиноб.

— Хавалянида (Аэропортда!). Шу онда галдик. Гелабилдирисиниз?

— Шубҳасиз... Бир соат ичда қуришажакимиз, — деб гўшакни жойига иддим. Уг-лум Мирсолиққа телефон қилиб, машина билан аэропортга чиқин зарурлигини айтдим, етиб келди.

Йавуз Акпинар билан 1989 йилда дўстлашиб қолгандим. У пайтда Ўзбекистон эзувчилар уюшмаси бошқарувиининг масъул котиби эдим. Уша йили Ҳамзанин 100 йиллик юбилейини утказаетган эдик. АҚШ, Англия, Франция, Германия, Туркия давлатларидан меҳмонлар қақирилган, шу жумладан турк олимлари Дуреду Йилдирим ва Йавуз Акпинар ҳам расмий меҳмонимиз бўлишганди. Самарқанд университетиде Йавуз Акпинар таржумон Феонова билан минбарга ақинлашди ва жуққинлик билан Ҳамзанин миллий уйғоншига оид шеърларини талдиқ қила бошладди. Зал сув қуйғандек жимжит эди. Аммо Феонова унинг сузларини таржима қила бошлаганда «керек эмас, тушунари» деган дўжмалар эшитиди. Феонова бунга эътибор бермай таржимасини давом эттирган эди, тингловчилар қарсақ чалиб, гапиртирмай қўйишди. Хижолат бўлган таржумон расатдаги жойига бориб утирди. Йавуз Акпинар эса қизқаркан нутқини сўнгига етказди. Гудулрос қарсақлар остида жойига қайтаркан, уни тўхтатиб яна минбарга қақиринди ва савол-жавоблар қизиб кетди.

Меҳмонни аэропортдан уйга олиб келишим биланок суҳбатимиз уз-уздан қизиб кетди.

— Қандай шамол учирди? — Соғинч шамол учирди «Қардош адабиётлар» журнали билан сизларнинг адабий журналларингиз уртасида расмий алоқа урнатини ниятим бор!

Йавуз Акпинарнинг аввали келишида у билан тула танишиб ултурмаган эканмиз. У фақатгина Измир университетининг доктори эмас, айтин чоғда «Қардош адабиётлар» журналининг бош муҳаррири ҳам экан.

— «Қардош адабиётлар» қандай журнал? Кимларга боши учинчи бегла

мужлаланган? — Биз «Қардош адабиётлар» таъбирини турли турк қавмларига оид адабиётларни ифода этмак учун қулланамиз. Сизлар бун «Туркий халқлар адабиётлари» деган булардиниз. Журналини чиқаришдан кузатган мақсади миз иккита: биринчидан, ватандошларимизни турк дунеси адабиётларидаги муҳим воқеа ва ҳодисалар билан таништириш; иккинчидан, барча турк юртларида бу адабиётларни бир-бирига таништириш.

Йавуз Акпинар танишиш учун менга «Қардош адабиётлар»нинг бешта сонини берди. Ташқи куриниши бизнинг «Сирли олам» журналита ухшаб кетди. Бироқ уларда муқованин фақат биринчи бор етди. Иккинчи ва учинчи са-

ЙАВУЗ АКПИНАР МЕҲМОНИМИЗ

ҳифалари мундарижа ва хабарлар билан тўлатилган, туртинчи бети эса сийдира хаворанг.

Ичда расмлар оз: фақат муаллифларнинг фотолари еки баъзи эмблемалар, ҳужжатлик вазифасини утайдиган суратлар. Журнал ҳаммаси бўлиб 52 саҳифадан иборат. Журналин 29-сонни муқовасида Навоийнинг портрети берилган ва енида «Навоий, Ўзбекистонда бир деворга чизилган расмдан», деган суз-ви бор. 31-сонни муқовасида эса Ўзбекистонлик расом А. Назировнинг «Шоира Нолира портрети» босилган. Муқованин ҳар биринида «Арзирум» деган суз ҳам бор. «Уч ойлик адабий журнал» эканлиги қайди этилган. Журнал Соҳибий Иброҳим Бўйеъл.

— Сиз Туркиянинг жа-нубида — Измир университетиде доцентлик қилсангиз, журнал Туркиянинг шимолида — Арзирумда чикса, қандай қилиб бош муҳаррирлик қилсангиз?

— Йук, журнал у ерда фақат руйхатдан утган, — мақсуд идораси, алоқа нуқталари бор. Муҳарририят эса — Измирда.

— Журнал қачондан бери чиклади?

— Биз қардош адабиётларни таниш ва танитиш йулида 12 йиллик тажриба орттирдик.

Мен журналин бешта сонни билан таниша бошладим. Журналин 27-соннида қозоқ талдиқотчиси Динора Дуйсабоева журнал-хоиларни 1937 йилда қатағонга учраган қозоқ шоири, адабиётшунос ва тапқидчи, айтин чоғда этнограф

булган Аҳмад Бойтурсуноғлинин ҳаёти ва ижодий фаолияти билан таништирилади ва бир қатор шеърларни намунага келтирилади.

Ундан кейин адабий талдиқотчи Султон Тулуниин «Карам ва Асли» дostonининг хуросон нуҳаси» деган қизқарли мақоласи, «Туркча-юнорча тил муносабатлари жиҳатдан «Аланча-туркча лугат»нинг аҳамияти турисиде Файез Согломнинг мақоласи босилган.

Булардан ташқари Афғонистонлик ўзбек шоири Эргаш Учқун, татар шоири Роберт Миннуллин ва бизнинг шаиримиз Муҳаммад Юсуфнинг «Эски қудук» дostonи ҳам эълон қилинган.

Журналин сунти турт саҳифасиде «Қардош адабиётлардан хабарлар — нашрлар» эълон қилинган. Таристон, Туркия, Ироқ, Эрон, Озарбайжонда нашр этилган муҳим китоблар, умумтурк адабий дунесига оид хабарлар берилган. Чунончи Ўзбекистонга оид хабарлар ичиде Эртугрул Йаман ва Низомиддин Маҳмуднинг «Туркча — ўзбекча лугати» Бетали Қосимовнинг «Исмоилбек Гаспирали» асари, Сафтер Нагаевнинг «Гаспиралининг Туркистон саҳаати» қиссаси, босилганлиги маълум қилинган. Туркияга оид хабарлар ичиде эса Одий Екубовнинг «Қудна дуне», «Лулбек хазинаси», Абдулла Қолирийнинг «Утган кунлар», Шукруддинин «Кавфасиз қумилтанлар» романлари Аҳсан Батур таржимасиде нашрдан чиққанлиги билдирилган. Шунингдек Хамид Исмоил таржимасиде турк шоири Жоҳид Қулабийнинг шеърлари «Сайланма» номи билан Анқара Куттур бақалиги нашриетиде чиққанлиги ҳам билдирилган.

Журналин 29 — сониде Уткир Ҳошимовнинг «Хар нарсанин бир йули бор» ҳикояси босилган. Уни Султон Тулу таржима қилган. 31-сониде эса Келди Қодировнинг шеърлари босилган. Уни Йавуз Акпинар тайёрлаган.

Меҳмон «Шарқ юлдузи» ва «Ешлик» журналлари тахририятларида бўлиб ушала журналин булжақ алоқалари турисиде фикрлашиб олди.

Мирализ АБЗАМ

Ўзбекистон Республикаси расомлар уюшмаси Курғазмалар залида «Туркистон — барчамизнинг умумий уйимиз» деб номланган республика бадий курғазмаси очилди. Мамлакатимиз мустақиллигининг турт йиллигига бағишланган ушбу курғазманин асосий мақсади, унинг гоёси хуусиде Ўзбекистон расомлар уюшмасининг масъул котиби Шухрат Рашидов билан мухтасар мулоқатда булди.

— Аввало, курғазмаде йигирмадан ортиқ миллат вақилларининг иштирок этиши унинг номига ниҳоятда ҳамоҳан булди. Курғазма иштирокчилари уч бугинга мақсуд булиб, биринчисиде, жумладан, Ўзбекистон халқ расоми Луффулла Абдуллаевнинг «Замондошлар» туркум портрет асарлари, Ўзбекистонда хизмат курсаган санъат ароби Самиг Абдуллаевнинг «Куролдош дустлар» туркум портретлари, Ўзбекистон халқ расоми Нигмат Кузиевнинг «Чимен», «Чорвоқ» манзаралари намойиш этилмоқда. Урта

бугинга мансуб расомларимиз тарихий мавзулардаги асарлари билан қатнашганлар. Улардан Раҳимжон Ризамуҳамедов, Саъдулла Абдуллаев, Юрий Чернишев асарларини курсатишимиз мумкин. Шунингдек, сунти бугинга мансуб ижодкорларнинг сузана-лари, ёғоч уймакорлиги, кулчилик, ҳайкалтарошлик асарлари намойиш этилмоқда. Минг марта эшитгандан бир марта курган афзал дейишади. Дарҳақиқат, кузлан кечириб бунга ишонч ҳосил қилдик. Айтикса, Зайниддин Мирзаев, Анвар Балканов, И. Валихужасов, Р. Абдигалиев, С. Раҳмонов, С. Абдуллаев картиналари, уруглик С.Раҳматуллаевнинг сузана-лари, Р. Матқоновнинг кулчилик асарлари, тошкентлик чиггарон А. Раҳимов ҳамда «Усто» бирлашмаси истеъодли усталарининг ишлари, ҳайкалтарош Қосим Мирза-раҳимов, ганчкор устаси Ф. Йулдошевнинг юксак маҳорат билан ишлаган асарлари катта таассурот қолдирди.

Озода БЕКМУРОДОВА

Бобур номидаги маданият ва истироҳат боғиде 10-12 август кунлари «Алла» маҳаллаларо ижрочилирининг курик-танлови» булиб утди. Унга Наманган шаҳар ҳокимлиги, шаҳар хотин-қизлар қумитаси, маданият бўлими, ешлар иттифоқи ва «Маҳалла» хайрия жамғармаси бош-қош булди.

Танловда 20 дан ортиқ маҳаллалардан келган санъат-севарлар иштирок этишди. Ҳакамлар ҳайъати қизгин беллашувлар остида утган танловга яқун ясади.

Биринчи урин Носирбоев номидаги ва «Маданий-маориф» номи, иккинчи урин «Янги қурилиш», «Ишчи» ва «2-Гузал», учинчи урин «Чорсу», «Истиклол», «Ҳақиқат» ва «Чаманзар» маҳаллалари та насиб этди. Т.Валиева,

О.Тожиева, Д.Қодирова танловнинг энг яқин ижро-чилари деб топилди. Голб-ларда фахрий ериқлар ва эс-далик совғалари топширилди. Вилоят сув ҳужалиги бирлаш-масиде «Навбахор» ансамбли

НАМАНАН ЯНГИЛИКЛАРИ

иш бошлади. Унга таниқли санъаткор Турсуной Мамедова бадий раҳбар этиб тайинланди. Ансамбл учун бирлаш-малар ажратилди. Халқ чоғу асбоблари ва бошқа анжомлар сотиб олинди. Янги жа-моа Тошкентде 1 сентябр куни утадиган мустақиллиги-мизнинг 4 йиллик шодиёна-лари дастуриде қатнашади.

Вилоятнинг биринчи эн-циклопедиясини яратиш иш-лари яқунланмоқда. Бу иш вилоят ҳокимининг уринбоса-ри, тарих фанлари номзоли Дилшодахон Дадажонов раҳ-барлигиде амалга оширилди. Нашр учун масъуллардан би-ри Абдулла Жабборнинг таъкидлашича, энциклопедия материаллари йигиб булинди. Уни тайёрлаш Эркин Мирза-лиев, Олимжон Абдуллаев, Маҳмуджон Ҳожимирзаев, Исмагулла Абдуллаев, Аҳмад-жон Убайдуллаев каби 300 дан зиёд вилоятда яшаб ижод қилаётган фан номзолари, докторлари, профессорлар, сузувчи-шоирлар, журналист-лар, тарихчилар ердан берди-лар. 2000 дан ортиқ мақола-ларнинг ҳар бири узига хос тарих.

Т. СУЛАЙМОНОВ

«ФИГОН»

Каттақурғон шаҳридаги Абдулхамид Мажидий номидаги ўзбек драма театри ижодий жамоаси покистонлик адиб Шавкат Спидқийнинг «Фигон» қиссаси асосидеги спектаклин мухлисларга тақдим этишди. Асарнинг саҳна нуҳасининг бизмоллик истеъодли қаламкаши, Ўзбекистонда хизмат курсаган артист Нурат Ҳошимев яратган.

Театрнинг бош режиссори Равашон Ернее саҳна-лаштирган спектаклдаги воқеалар Покистоннинг Кароч ва Паҳор шаҳарларида булиб утади. Асарга бир олланин фожеий қисмати асос қилиб оллинган. Унинг қаҳрамонлари адолат, ҳақиқат, тенглик учун кураш олиб борадилар. Шарқ манзаралари еркин акс этган саҳна безакларини мухавирлар Нолла Қодоева, Зокиржон Қобулов яратдилар. Саъба Юнашова саҳналаштирган Покистон миллий рақслари эса томошанин миллий руҳини яна-де еркин акс эттирган.

Асосий роллари Ўзбекистонда хизмат курсаган артистлар Гулбахор Мамедова, Икром Хонимқулов, Нодирбағиш мукофоти соҳибаси Муътабар Ернеева, маҳоратли артистлардан Исқандар Ситонов, Гулнора Рзаева, Анвар Қаршибоев, Носир Сайфиев, Бекмурат Рустамов, Қилчч Иброҳимов, Фахриддин Амминов, Даврон Қодиров, Асрор Жумаев ва бошқалар ижро этмоқдалар.

Абдуазиз ҲОШИМОВ

Мустақиллигининг 4 йиллиги арафасиде қўлаб оинлар янги уйларга қўчиб кирдилар. СУРАТДА: шундай бахтли оинлардан бири. С. МАҲКАМОВ сурапта олган

АДИБИЯТГА БААДИ, УСТАЛАР

Халқ усталари «Усто» бирлашмасини мухлисларга таништиришнинг ҳоҷати бўлмасе керек. Бинобарин, бу даргоҳ Ўзбекистоннинг қадимий маданияти, санъати анъаналарини давом эттириб, уш ишларига ўзбек халқининг миллий қиёфасини, урф-одатлари, қадриятларини еркин акс эттираётгани билан ҳурматга сазовор булиб келмоқда. Айтикса, мустақиллик йилларида ҳукуматимиз, Президентимизнинг катта эътибори туфайли халқ усталарининг яшаш ва ишлаш шароитлари, ижодий имкониятлари яқшиланди. Улар ишлаётган буомлар жаҳон бозори талаб-лариға жавоб бериши учун катта ишлар амалга оширилди ва оширилимоқда.

1994 йилнинг октябр ойиде БМТнинг Ўзбекистон Республикасидеги ваколатхонасиде халқ усталарининг катта хисо-буоқ курғазмаси ташкил этилди. Буоқ Ипак йулиға бағишланган бу курғазмаде Ўзбекистон амалий санъатининг жуль куш турлари ва мақсаблари ишлари қўйилди. У ерда асосан кути-чага чинишган локти миниято-рлар намойиш қилинди, шунингдек, теринг ишланган миниятораларга ҳам урин ажра-тишди. Расомлар бунда Ашшер Навоийнинг асарларидан унум-ли фойдаланганлар, урта аср Шарқининг буюк мусаввири Камолдин Беход миниято-рларини қайта мушоҳаде қи-лишга интиланлар.

Тоир Болтабоев, Гайрат Ка-молов, Хуршид Назиров, Фа-хриддин Раҳматуллаев, Солиқ Қодиров ва бошқалар асарла-рини чизилари ҳамда буюкларининг ноҳиллиги билан ажралиб турди. Шуниси диққатга сазо-ворки, бу мусаввирларнинг ли-ди ниҳоятда ноҳил, улар давр ва услубин ҳис қиладилар, иш-лариде юксак касбий маҳорат кузга ташланиди.

Тошкент ва Қўқон устала-рининг ишчоқлари бой фанта-зиялар асосиде ишланган. Аҳ-мад Хужасев ва унинг уғиллари ҳамда Омон Умаров ва унинг оиласи ишлаган суяк ва ким-металбоқ тошлар билан безатил-ган ишчоқлар ҳақиқатини беак-лар намойиш қилди. Бу ерда кирсан одам узини кушлар қуйлаб тур-ган гузал боққа кириб қолганди сезади.

Шуни айтиш керакки, кун ишлар давомида халқ усталари узларининг муҳим жойларига эга эмасдилар. Тошкент шаҳар ҳоким-и ва Бирлашма директорининг сый ҳақларини ниҳазисдан улар ҳам шакллан, ҳам мазмунан миг-ли рудда булган уз уйларига эга булдилар. Бунан экин шаҳарининг Ботир Зокиров номидаги кучаси бўйлаб қурилан урта катта гум-

баз остида халқ усталари гайрат билан ишламоқдалар. Шаҳар ҳоким-и ва БМТ вақиллари бу ерға таширф буюриб, усталарининг иш-жараёналари билан танишдилар. Меҳмонлар Бирлашма қошида «Халқ санъати маркази» ташкил этишини тақлиф қилдилар. Агар шундай қилинса, бу ерға чет эл-лик сайёҳлар таширф буюриб, усталадан узларига еққан маҳсуо-лларни харид қилган булардилар. Ана шу мақсада биринчи тум-баз марказиде чойхона қуриш, тумбазининг иккинчи қаватиде доимий курғазмалар галереяси ҳамда асарларни сотишини уш-тирини муҳажаланмоқда.

Ишлаб чиқаришини кенгайти-рини мақсадида эса иккинчи ва учинчи тумбазларда қўшмача устоналар қурилади ҳамда маҳсу-лолар турни қуйлайтирилади. Биринчи тумбазгади ишлар

сопол маҳсуо-лолар, туқилган гил-дамлар билан безади, катта иш-лар қилмоқдалар. БМТнинг Ўзбекистондаги ва-колатхонаси катта зали ҳам Бир-лашма усталарининг маҳорати ту-ғилди. Уни Ҳагелина Абдуллаевнинг та-ниқ уймакорлиги ва Собир Шук-уровнинг безак беруви бривади-лари бор санъатларини ишпа со-либ безатилган. Бу ерға кирсан одам узини кушлар қуйлаб тур-ган гузал боққа кириб қолганди сезади. Шунни айтиш керакки, кун ишлар давомида халқ усталари узларининг муҳим жойларига эга эмасдилар. Тошкент шаҳар ҳоким-и ва Бирлашма директорининг сый ҳақларини ниҳазисдан улар ҳам шакллан, ҳам мазмунан миг-ли рудда булган уз уйларига эга булдилар. Бунан экин шаҳарининг Ботир Зокиров номидаги кучаси бўйлаб қурилан урта катта гум-

С. НЕМЦОВИЧ, санъатшунос

ЖАҲОН ТИЛЛАРИ ҚАТОРИДА

ларга туғри келиши; 5) кутубхо-наларда библиография тузиш ва назорат қилинишга қулайлик; 6) сузунинг савдоҳонлигини ошириш-диги аҳамияти; 7) адабиётлар на-шир этишда осонлиги; 8) ҳозирги даврдаги электрон ҳисоблаш ма-шиналари, компьютерлар, почта-телеграф ишларида қулланиши.

Роман алифбоси юқоридеги шартларнинг барчасига жавоб бе-ра олади. Демак, биз бу сузга қайлиб туғри йўлни ташладик.

Тил сениати давлат тилин жо-рди қилиш, унинг жамиятдаги мақеини юксак даражага кута-рини, кенг қулланиш ва аркин ривожланишини таъминлаш, суз-унин неҳоз этиш, янги имло қо-даларини ишлаб чиқинш каби кул-гина вазифаларни қамраб олади. Шунни алоҳида таъкидлаш ло-зимки, тилшуносларимиз купроқ назарий масалалар билан чегара-ланиб қолди, ўзбек тилин амал-ий ургатишда замонавий метод-лардан фойдаланишга кам эъти-бор бериб келдилар. Ҳозирги даврда икки ва уч тилинги лугатлар, рус тилинда сузлашувчилар учун ўзбек тилига оид дарелик ва ўкув қулланмалари, сузлашувчи кит-тоблари ва турли фанларга доир атамалар лугатларининг нашр этилгани ўзбек тилин амалий ур-

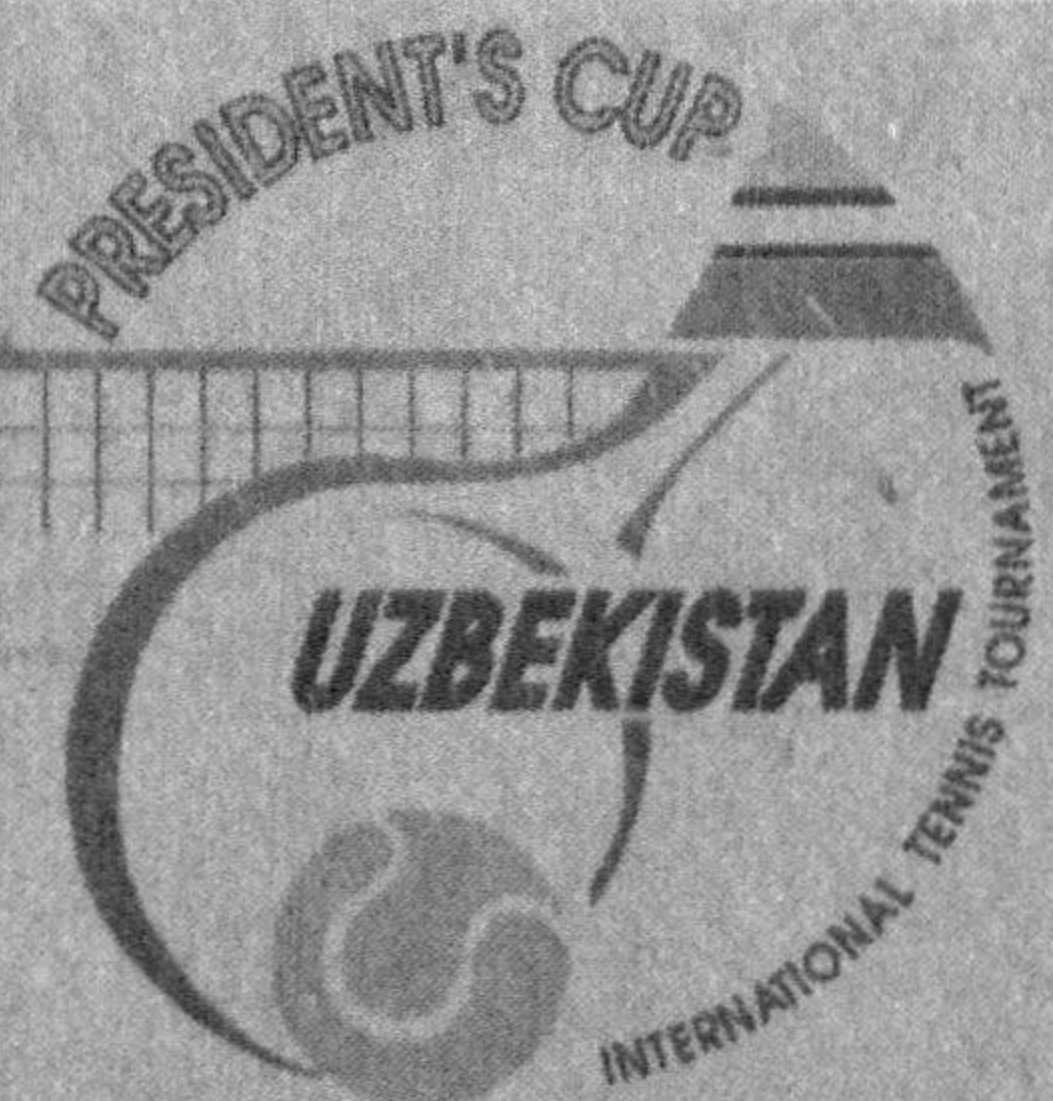
ганинда катта ердан бермоқда. Истардикки, ўзбек тилиннинг кил-чиқ чунтақ лугатларидан то энг катта изохли лугатгача нашр этил-са, этимологик лугат, янги имло ва талаффуз лугатлари ҳам тайёрланса, халқимизнинг нутқ маданияти ва савдоҳонлигини оширишда жуда фойдали буларди.

Жонаҳон Ватанамизнинг «об-ру-эътибори жаҳон давлатлари ур-тасиде оиниб бораётгани ва турли давлатлар билан иктисодий, сав-до, маданий алоқаларимиз ривож-ланиб бораётгани хорижий фука-роларнинг ўзбек тилин ургатиш-га қизиқилишини ҳам қуйтайиб-риб бормоқда. Шунини ҳисобга олиб, чет элликлар учун ўзбек тилин ургатиш марказини тузиш ва унда инглиз, француз, немис, испан, форс ва бошқа тилларда сузлашувчилар учун курелар таш-кил этишини тақлиф қилдимиз. Маъкур марказда муайин тажри-ба тупланганда кейин турли чет тилларда сузловчилар учун ўзбек тилин яшай ургатишга доир да-реликлар, ўкув қулланмалари ва лугатлар тайёрланишини мумкин бу-лади. Ҳозирги даврда ўзбек тили АҚШдаги Индиана, Вашингтон, Колумбия ва бошқа университет-ларда, Голландия, Венгрия, Анг-

лиядаги ўкув масканларида урга-нилаётгани, ҳатто тилимизни кил-чиқ олишини истаганлар учун э-ти курелар ҳам ташкил қилина-ётгани бизга маълум. Тилин оладда шу тилда сузлашувчилар орасидеги муҳитда ургатиш анча осон бу-лади. Биз ҳам шундай йул тутиб, чет элликларга ўзбек тилин ур-гатиш марказиде иш бошлашак фойдали буларди.

Тилшунослар олдиде турган ил-мий ва амалий масалалар жуда кун. Эндиликда жаҳон тилшуно-слигиде турли йуналиш ва ме-тодларининг ижодий томонларини чуқур ургатиб ишлаш лозим бу-лади. Аввалгидек фақат рус тили-да чош этилган асарларга тақлид қилиш этиш утмайди. Албатта, рус тилишунослигидеги ижодий жиҳат-ларини ҳам ургатиш лозим, лекин фақат шунинг узи қифона қил-майди. Чунки туркий тилларни-ннг энг улканларидан бири булган ўзбек тили рус тилиннинг андо-зи су буйича талдиқ этилишини яқини наҳзага бермайди. Ҳозирги давр-даги хорижий тилларда нашр қи-линган адабиётларни ҳам чуқур ургатиш лозим. Келгудеда ўзбек тилишунослиги мустақил республи-калик вақиллари сифатида халқ-ро тилшунослик ташкилотлари, масалан, Халқаро Фонетик асо-

ЮЛДУЗЛАР «ЮНУСОБОД»ГА ЙИГИЛДИ

ва ифтихор жўш удиради. Энг улуғ, энг фарахбахш дамларда халқаро миқёсдаги спорт анжуманларини ўтказиш ўзбек халқи иқтисодидет, фан ва маданият соҳасида чуңг ислохотларни амалга ошириш билан бир қаторда жисмоний тарбия ва спортни ҳам ривожлантиришга катта эътибор қаратаётганидан далolat берали...

Айни кунларда аҳли дуненинг нигоҳи мустақил ва навқирон Ўзбекистон пойтахтига қаратилган. Сабаби маълум: азалдан Шарк дарвозаси ҳисобланган, дустлик ва тинчлик шаҳри деб тан олинган Тошкентда жаҳон аҳамиятига молик воқеалар бўлиб ўтмоқда. Бундан 2-3 кун олдин бу ерда Ўзбекистон Республикаси Президентини Кубоги учун ўтказиладиган иккинчи халқаро теннис турнири очилди, яна икки кундан сунг эса Марказий Осиё уйинлари бошланади. Бу саломатлик ва чакқонлик, гузаллик ва нафосат байрамларининг Истиқлолнинг турт йиллиги тантаналари билан уйкашиб кетгани эса ҳар биримизнинг қалбимизда гурур

ланди. Пировардида, жумҳуриятимиз президенти Тошкентда халқаро теннис турнирларини ўтказиш таклифи билан чиқди. Бу ташаббусни машҳур бизнесмен, Швейцариянинг «Интернейшнл турнамент промоушн» компанияси президенти, Москвадаги теннис буйича «Кремл Кубоги» турнири асосчиси ва мутасаддиси Сассон Какшури ҳам қўллаб-қувватлади. Унинг халқаро теннис оламидаги алоқалари ва саъй-ҳаракатлари туфайли Тошкент турнирини ўтказиш учун Профессионал Теннисчилар Ассоциацияси (ПТА)нинг руҳсатномаси олинди. Бундан сал олдинроқ тажрибага ҳам эга эмас эдик. Боз устига, бозор иқтисодиётига ўтиш жараёнида юзага келган моддий қийинчиликлар шароитида бундай талбирларни уюштириш алланечук ортинкча даҳмазалек туюлар эди. Ана шундай бир вазиятда жумҳуриятимиз раҳбарияти ўзига хос ташаббус кўрсатиб, «Соғлом авлод учун» гоясини олға сурди. Мамлакатда жисмоний тарбия ва спортни ривожлантиришга жиддий эътибор қаратди. Шаҳар-кишлоқларимизда қўллаб-қувватлаш спорт иншоотлари, жумладан, теннис кортлари ҳам қурила бош-

Ниҳоят, утган йили 28 майдан 5 июнга қадар шаҳримиздаги жаҳон талаблари ва андозаларига мос тарзда барпо этилган «Юнусобод» спорт мажмуида Ўзбекистон Республикаси Президентини Кубоги учун профессионал теннисчиларнинг биринчи халқаро турнири бўлиб ўтди. Марказий Осиё спорт тарихида илк бор ўтказилган бу беллашувда Америка, Осиё, Африка, Европа қитъаларида

жойлашган 20 дан зиёд мамлакатнинг энг кучли спортчилари узаро куч синашдилар. Беллашувлар том маънода дустлик ва биродарлик байрамига, халқ сайлига айланиб кетди. Шу боис «Президент Кубоги» турнири ПТАнинг нуфузли талбирларидан бири сифатида эсда қолди. Энг муҳими, жумҳуриятимизда катта теннисни ривожлантириш истиқболли эканлигини кўрсатди. Ана шунинг натижаси-

да қисқа фурсат ичида Самарқандда, Фарғона, Наманган, Андижон, Термиз ва Бухорода барча қўлайликларга эга спорт иншоотлари қад кутарди. Бошқа жойларда ҳам бу хайрли ишга катта аҳамият берилди бошланди. Улар спортнинг теннис турини бутун улкамиз буйлаб кенг кулабда ривожлантиришга йўл очди. Шунга қўра эндиликда Ўзбекистон Осиё қитъасида теннисни ривожлантириш марка-

зита айланмоқда. Тошкент жаҳон теннис оламида тез-тез тилга олинмоқда. «Президент Кубоги»нинг нуфузи тобора ошмоқда. Унинг бу йилги мукофот жағнамаси 150 миң АҚШ долларини ташкил этди. Мусобақаларда жаҳоннинг қўллаб-қувватларидан келган спортчилар қатори Олег Огородов, Темур Ганиев, Темур Хонхужасов, Дмитрий Томашевич, Вадим Куценко каби ўзбекистонлик теннисчилар ҳам қатнашиш шарофига муяссар бўдилар. Турнирга ҳомийлик қилишни жумҳуриятимизнинг энг йирик корхона ва ташкилотлари, шунингдек, хорижий фирмалар уз зиммаларига олишди.

Табиий, энди савол туғилди: хуш, катта теннисни ривожлантириш Ўзбекистонга нима беради? Биринчидан, у келажакимиз эгалари бўлиши эш авлодни ҳар томонлама соғлом-бақувват қилиб тарбиялашда муҳим аҳамият касб этали. Иккинчидан, халқлар уртасидаги узаро дустликни ва биродарликни мустаҳкамлашга хизмат қилади. Учинчидан, Ўзбекистонни жаҳонга танитади, халқаро нуфузини оширади. Чунки турнирни ертитиш учун жалб этилган унлаб чет эллик журналистлар, кинотасвирчилар нафақат мусобақалар, балки

тараққиёт йулидан бораётган Ўзбекистон ҳақида ҳам батафсил ешилади. Турнир қатнашчилари эса уз юртиларига серқуш улкамиз ҳақидаги бой таассуротлари билан қайтилар. Туртинчидан, «Президент Кубоги» турнирини ўтказиш жараёнида дунё ишбилармонларининг анжуманлари уюштирилади, унда йирик компанияларнинг вакиллари ҳамда ўзбекистонлик ишбилармонлар қатнашадилар. Бу уз навбатида мамлакатимизнинг жаҳон бозорига чиқишига, талбиркорлик ва ишбилармонликни ривожлантиришга, Ўзбекистонга қатор хорижий инвесторларни жалб қилишга ҳам катта ҳисса бўлиб қўшилади.

Ана шу жиҳатдан қараганда, Марказий Осиё уйинларининг Тошкентда ўтказилиши ҳам беқиес муҳим аҳамиятга эгадир. Умуман олганда, юртимизда жисмоний тарбия ва спортни ривожлантириш борасида олиб борилаётган ишларнинг барчаси келгусида Ўзбекистон ҳам спорт Ватанига айланиб қолажадиган даража беради. Спорт эса уз моҳият - эътиборига қўра ҳамшира тинчлик ва дустликни мустаҳкамлашга хизмат қилади, инсоннинг ҳар томонлама камолатга эришишида муҳим омил бўлади. 29 авгу-

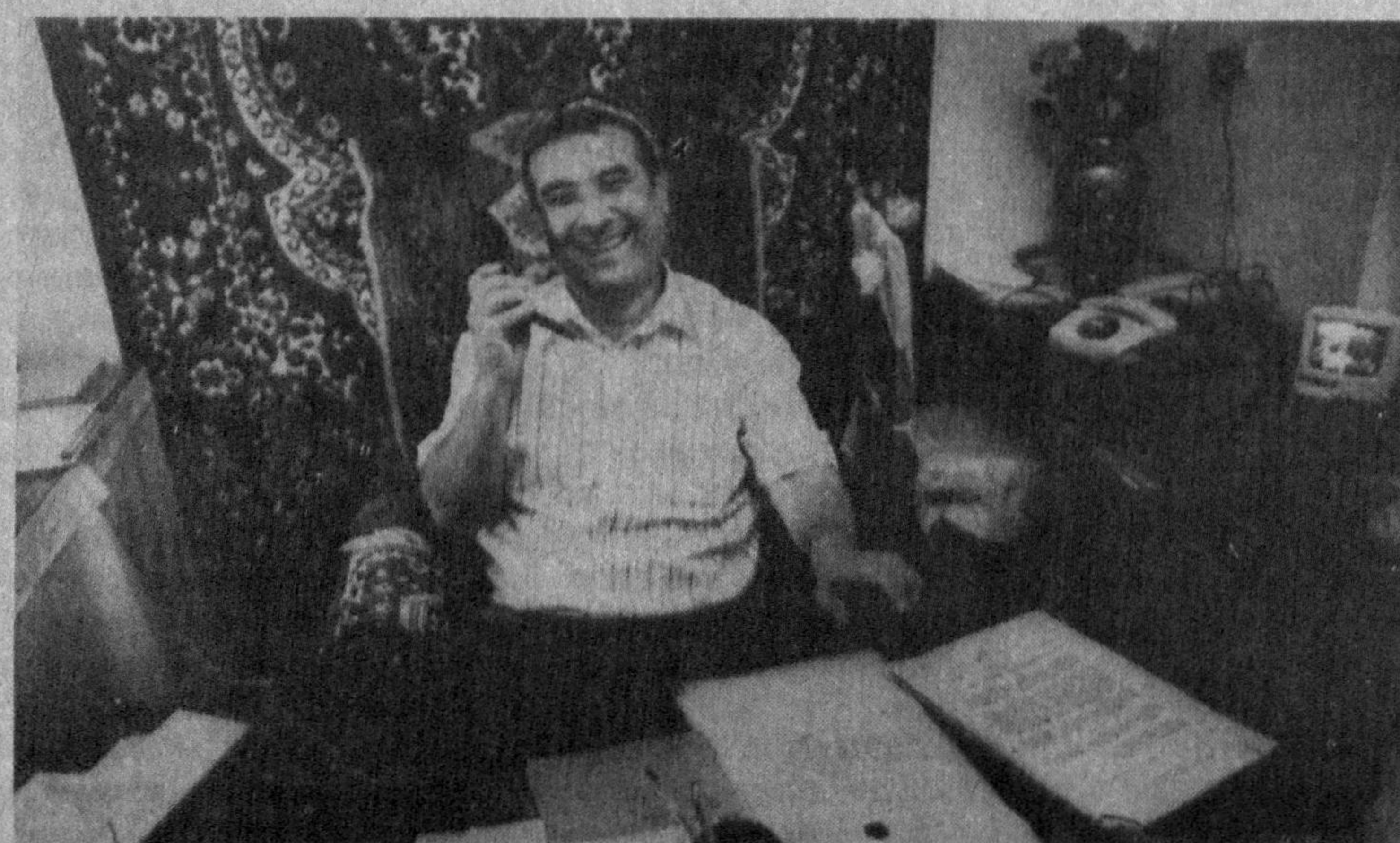

ст кун республикаимиз Президентини Ислоҳ Каримов «Президент Кубоги» иккинчи халқаро турнири очилишида сузлаган нутқида ҳамда мусобақа қатнашчилари ва меҳмонларига йўллаган табригида бу ҳақда алоҳида ташкиллаб ўтди. Турнирнинг бош ҳомийси Сассон Какшури эса бу йилги «Президент Кубоги» ҳам зур уюшқоқлик билан ўтишига, унинг ҳар бир кунини минглаб қалблардан жой олишига ишонч билдирди. Зеро, бу орзу-тилақлар 14 мамлакатнинг 60 дан ортиқ теннисчилари Тошкентда беллашаётган айни кунларда тула-туқис рўебга чиқмоқда.

А. ҲАЙДАРОВ

«РОҲАТ» ДАН ХАРИД ҚИЛИШ — РОҲИТЖОН ИШИ

«УЗАС» РЕКЛАМА-ТИЖОРАТ ХИЗМАТИ

Қўқондаги «Роҳат» хусусий савдо-ишлаб чиқариш фирмаси бундан роса икки йил аввал ўз фаолиятини бошлаган эди. Савдони 10 миң сўмлик кредит билан бошлаган фирма меҳнат жамоаси 1995 йилнинг биринчи ярмида харидорларга, улгуржи савдони ҳам кўшиб ҳисоблаганда, 39 миллион сўмлик маҳсулот сотди. Фирма дўкони пештахталарида сотилаётган молларнинг 97 фоизи пул ўтказиш йўли билан келтирилган.

Фирма дўконида харидорларга ЕТ-ТИ турда хизмат кўрсатилади. Сиз бу ердан:

- нақд пулга,
- чек билан,
- пул ўтказиш йўли билан,
- лимитли чек дафтарчаси билан (ташкilotлар ва хусусий шахслар),
- электрон почта орқали фирма ҳисобига пул тушириш орқали,
- ортинкча кишлоқ хўжалиги маҳсулотини фирмага сотиш йўли билан,
- маҳсулот айирбошлаш орқали истаган маҳсулотингизни истаган пайтингизда сотиб олишингиз мумкин.

ЕТТИ ХИЛ ХИЗМАТ. Улардан бири, албатта, сизга омад келтиради.

Фирма жамоаси мамлакатимиздаги жуда кўп ташкilotлар билан ўзаро шартномалар тузган. Бу ерда ҳаммиша 300 дан ортиқ кундалик турмушимизда зарур бўлган маҳсулотлар мавжуд. Сиз ўзингизга керак маҳсулотни аввалдан буюртма бериб ҳам олишингиз мумкин. Нархлар нисбатан арзон. Улгуржи савдо қиладиган харидорлар буни яққол ҳис этишади.

«Роҳат» фирмаси жамоаси шахсий даромадлари ҳисобига жуда кўп ташкilotларни, жумладан, мактаблар, болалар уйлари ва боғчаларни, касалхоналарни уз оталиқларига олишган. Жорий йилнинг ўзида 650 миң сўмлик хайрия ердэмлари берилди. «Роҳат»чилар болаларни, айниқса, севишади. Фирма қошида ташкил этилган «Олтин жўжа» кўғирчоқ театри еш томошабинларга беминнат хизмат кўрсатмоқда.

«Роҳат» фирмаси жамоаси харидорларнинг талаб ва эҳтиёжларини ҳисобга олиб тантанали байрам кунлари аҳолига қўлай жойларда кўча савдосини намунали равишда ташкил этади. Кам даромадли оилаларга ердэм кўрсатади. «Роҳат»чиларнинг бевосита ташаббуси билан йўлга қўйилган «Бозор сўх» — эрталабки бозор ва «Бозор шаб» — тунги бозор ҳам кўпчиликлка маъқул бўлмоқда.

«Роҳат» фирмасининг келажак режаларида хорижий мамлакатлар билан бевосита алоқаларни янада кенг йўлга қўйиш, маҳсулот турларини кўпайтириш, нархларни арзонлаштириш ниятлари бор.

«Роҳат» дўконида кирган кишининг кўнгли тоғдек кутарилади.

«Роҳат»чилар уз номларига муносиб.

«РОҲАТ» ДАН ХАРИД ҚИЛИШ — РОҲИТЖОН ИШИ
ФИРМА МАНЗИЛИ: ҚўқОН ШАҲРИ, ФУРҚАТ КУЧАСИ, 24. ТЕЛ. 4-40-00

МУАССИСЛАР: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАДАНИЙ ИШЛАРИ ВАЗИРЛИГИ, ЎЗБЕКИСТОН ЁЗУВЧИЛАР УЮШМАСИ

НОШИР: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ «ШАРҚ» НАШРИЁТ-МАТБАА КОНЦЕРНИ

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САЊАТИ

ХАВФАЛИК ГАБИТА

Манзилими: Тошкент — 700083, Матбуотчилар кўчаси, 32. Қабулхона телефони — 33-52-91.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмаҳонаси. Манзили: Тошкент шаҳри, «Буюқ Турон» кўчаси, 41-уй

Бош муҳаррир: Аҳмаджон МЕЛИБОЕВ
 Таҳрир ҳайъати: Мурод АБДУЛЛАЕВ (назм ва наср бўлими мудир), Дадаҳон ЕҚУБОВ, Одил ЕҚУБОВ, Анвар ЖАББОРОВ, Баҳодир ЖАЛОЛОВ, Ашуралӣ ЖўРАЕВ (санъат бўлими мудир), Маҳмуд САЪДИЙ (таъқид ва адабиётшунослик бўлими мудир), Озод ШАРАФИДДИНОВ, Иброҳим ҒАФУРОВ, Бекқуд ЭҒАМҚУЛОВ (маъсул котиб)

Навбатчи муҳаррир — Рустам МУСУРМОҢОВ

Редакцияга келган қўлэмалар таҳлил этилмайди ва муаллифларга қайтарилмайди. Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланishi мумкин.